

The image shows the exterior of a modern building at night. The building's facade is made of dark panels, and the signage is illuminated. The text "ARBETSFÖRMEDLINGEN" is written in large, white, sans-serif capital letters, with "SWEDISH PUBLIC EMPLOYMENT SERVICE" in smaller letters below it. To the left of the text is a green logo consisting of a stylized 'A' shape. The building has a prominent overhang with several recessed lights. In the foreground, there are trees and a street with light trails from passing vehicles.

ARBETSFÖRMEDLINGEN
SWEDISH PUBLIC EMPLOYMENT SERVICE

Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2023

Utvecklingen på arbetsmarknaden 2023–2025

 ARBETSFÖRMEDLINGEN
SWEDISH PUBLIC EMPLOYMENT SERVICE

Arbetsförmedlingen

Författare: Analysavdelningen

Datum: 2023-12-13

Diarienummer: Af-2023/0117 0172

Arbetsförmedlingen analys 2023:14

I rapporten har inkommande statistik beaktats till och med den 6 december 2023.

Förord

I rapporten *Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2023* presenteras Arbetsförmedlingens bedömning för hur arbetsmarknaden utvecklas under 2023–2025 samt vilka utmaningar det medför. I beräkningarna har inkommande statistik beaktats till och med den 6 december 2023.

Solna 13 december 2023

Eva Samakovlis
Analysdirektör

Innehåll

1. Sammanfattning	5
Lågkonjunktur under prognosperioden	5
Stigande arbetslöshet och fler långtidsarbetslösa	5
Obalanserna på arbetsmarknaden riskerar att öka	6
2. Internationell översikt	7
2.1 Världsekonomi mot mjuklandning	7
2.2 Penningpolitiskt dilemma från räntetoppen	8
2.3 Tillväxtens förutsättningar fortsätter att bli sämre	9
3. Svensk ekonomi	10
3.1 Lågkonjunktur under prognosperioden.....	10
3.2 Arbetsgivarna är pessimistiska.....	11
4. Utvecklingen på arbetsmarknaden	13
4.1 Antalet varsel har ökat från historiskt låga nivåer	14
4.2 Svag sysselsättningsutveckling under prognosåren	15
4.3 Näringsgrenarnas utveckling.....	16
4.4 Brist på arbetskraft med efterfrågade kompetenser	18
5. Inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen	21
5.1 Konjunkturedgången får större inverkan på arbetsmarknaden framöver	21
5.2 Arbetslösheten ökar under prognosperioden	21
5.3 Stora regionala skillnader i arbetslösheten.....	23
5.4 Minskad efterfrågan får ungdomsarbetslösheten att stiga	23
5.5 Arbetslösheten ökar bland både inrikes och utrikes födda.....	25
5.6 Utrikes födda står för tillskottet i arbetskraften och sysselsättningen	26
5.7 Arbetslösa med svag konkurrensförmåga har börjat öka	27
5.8 Arbetslösa med kort utbildning ökar igen	30
5.9 Historiskt hög andel med mycket långa tider utan arbete.....	34
6. Utmaningar på arbetsmarknaden	36
6.1 Fler långtidsarbetslösa	36
6.2 Ökade obalanser i kombination med fortsatt kompetensbrist	37
7. Bilagor	40
Bilaga 1. Nyckeltalstabell	40
Bilaga 2. Arbetsförmedlingens prognoser	41
Bilaga 3. Om Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik.....	43
Bilaga 5. Förteckning över fördjupningar.....	45

1. Sammanfattning

Lågkonjunktur under prognosperioden

Den åtstramande penningpolitiken har fått allt tydligare genomslag, särskilt i Europa, och IMF (Internationella valutafonden) bedömer att tillväxten i den globala ekonomin är positiv men under det historiska genomsnittet under prognosperioden som sträcker sig till och med 2025. Det betyder en ansträngning i ekonomin och förutsatt de positiva signalerna återhämtar sig världsekonomin långsamt under prognosperioden.

I svensk ekonomi pekar flera indikatorer på en tydlig avmattning och att lågkonjunkturen fördjupas under prognosperioden. Arbetsmarknaden, som länge var motståndskraftig, börjar ge vika när varslen och arbetslösheten ökar samtidigt som antalet lediga platser minskar. I Arbetsförmedlingens efterfrågeindikator under hösten 2023 är arbetsgivarna lika pessimistiska som i samband med finanskrisen hösten 2008.

Även anställningsplanerna har försvagats under hösten. I Arbetsförmedlingens enkätundersökning uppgav drygt en tredjedel av arbetsgivarna att de planerar att öka antalet anställda på ett års sikt, en nivå tydligt under det historiska genomsnittet. Trots en mer dämpad efterfrågan på arbetskraft fortsätter arbetsgivarnas upplevda brist på personal med efterfrågade kompetenser att vara hög vilket delvis förklarar arbetsmarknadens motståndskraft.

Stigande arbetslöshet och fler långtidsarbetslösa

Sysselsättningstillväxten bedöms vara svag under nästa år för att därefter successivt öka något under 2025. Det medför att arbetslösheten ökar och bedöms uppgå till 355 000 inskrivna arbetslösa som genomsnitt under 2025, att jämföra med 333 000 under 2023. Ökningen sker dock från en lägre nivå än före pandemin och hittills i en långsammare takt jämfört med tidigare konjunkturedgångar. Men det innebär ändå att arbetsmarknaden inte bedöms ha återhämtat sig fullt ut under prognosperioden.

De inskrivna arbetslösa som har lämnat för arbete är framför allt personer som har minst en avslutad gymnasial utbildning, vilket visar att en fullföljd gymnasieutbildning fortsatt är den enskilt viktigaste faktorn för att varaktigt etablera sig på svensk arbetsmarknad.

I takt med att arbetslösheten väntas öka under prognosperioden bedöms även antalet långtidsarbetslösa stiga. Vid slutet av 2025 bedöms antalet långtidsarbetslösa ha ökat till en högre nivå än före pandemin. Ökningen bedöms främst ske bland personer med svag konkurrensförmåga, exempelvis personer med kort utbildning. Utmaningarna är särskilt stora för arbetslösa som varit utan arbete i två år eller mer.

Inom den gruppen bedöms närmare nio av tio ha en svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden.

Obalanserna på arbetsmarknaden riskerar att öka

Lågkonjunkturen bedöms leda till att de strukturella problemen med obalanser på arbetsmarknaden riskerar att öka under de kommande åren. De som redan tidigare hade svårt att etablera sig på arbetsmarknaden får det nu ännu svårare när lågkonjunkturen fördjupas. Det blir därför centralt att underlätta samt att motivera och vägleda fler till utbildning som leder till arbete. Det kan också handla om att geografiskt bredda sitt sökområde till områden på arbetsmarknaden där utbudet inte är tillräckligt för att tillgodose efterfrågan.

Även arbetsgivarna har ett stort ansvar för att bidra till att underlätta den långsiktiga kompetensförsörjningen. Det kan bland annat handla om att förbättra arbetsvillkoren för att kunna behålla befintlig personal och attrahera fler personer till utbildningar kopplade till efterfrågade kompetenser. Välutvecklade relationer mellan Arbetsförmedlingen och arbetsgivare som välkomnar personer som står långt ifrån arbetsmarknaden är en förutsättning för att bryta långtidsarbetslöshet. Ett aktivt arbetsgivararbete syftar bland annat till att öka arbetsgivares intresse för att använda sig av breddad rekrytering.

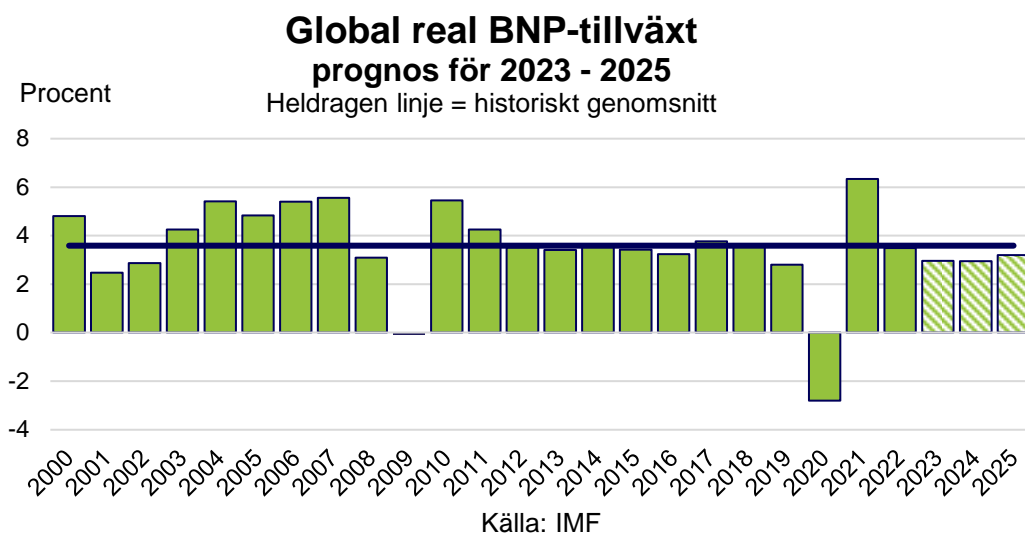
För att motverka ett ökat inflöde i långtidsarbetslöshet handlar det i stor uträkning om att sätta in rätt insats i rätt tid. Därför är det viktigt att Arbetsförmedlingen ges förutsättningar för att ha beredskap för en sämre utveckling och en större ökning av antalet arbetslösa än vad som bedöms i denna prognos.

2. Internationell översikt

Förra året nådde inflationen i världen de högsta nivåerna på många decennier. Därefter har inflationskurvor runtom i världen pekat nedåt och ledande centralbanker ställer nu om inför den svåra avvägningen att bestämma när och hur snabbt de kan börja sänka styrräntorna. Den globala tillväxten bromsar in i år men något mindre än bedömningen i IMF:s vårprognos. Tillväxtutsikterna fortsätter dock att dämpas till nya lägstanivåer i spåren av bland annat höga räntenivåer, allt fler handelsrestriktioner och minskad draghjälp från de senaste decenniernas tillväxtekonomier, i synnerhet Kina.

2.1 Världsekonomi mot mjuklandning

Efter en dramatisk inledning av det här årtiondet rör sig den globala ekonomin mot ett nytt normalläge. Bara månader in på 2020-talet deklarerade WHO att en pandemi hade drabbat världen och restriktioner drog ned världsekonomin i efterkrigstidens största efterfrågefall. Störningar i de globala produktionskedjorna visade sig dock bli det största ekonomiska hotet när Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina skapade ytterligare problem för världshandeln. Men ett år efter att den historiskt höga inflationen vänt nedåt, i både Europa och USA, finns flera tecken på att den så kallade kostnadskrisen är under kontroll. Penningpolitiken har reagerat resolut mot ökade inflationsförväntningar och såväl finans- som lönepolitik har hjälpt till att sätta stopp för en pris- och lönespiral. I Europa anpassade sig både politik, producenter och konsumenter snabbt till den oväntade energikrisen och inför kommande vinter präglas situationen av nästan fulla gaslager och lägre energipriser. De senaste månadernas konflikt i Gaza har skapat oro för upptrappning och geografisk spridning som även skulle kunna få effekter på världsekonomin. Så här långt har dock effekterna på gas- och oljemarknaderna varit begränsade och de viktiga transportrutter som finns i Mellanöstern har förblivit opåverkade. Under 2010-talet har världens finansmarknader successivt byggt upp stabilitet och det senaste årets snabba räntehöjningar har inte utlöst någon ny internationell finanskris. Slutligen har arbetsmarknaden i utvecklade ekonomier så här långt klarat sig överraskande bra, med arbetskraftsdeltagande och sysselsättningsgrad på förpandemiska nivåer. I likhet med den internationella finanskrisen, 2008-2009, ser historiskt omfattande finans- och penningpolitiska insatser åter ut att begränsa den ekonomiska krisens djup.

Efter rekordmånga styrräntehöjningar från centralbanker runt om i världen, fram till slutet av förra året, började ekonomiska indikatorer visa förbättrade framtidsutsikter. Det innevarande året inleddes med överraskande positiva ekonomiska utfall men därefter har Kinas ekonomi överraskat åt andra hållet. Bland utvecklade ekonomier har styrräntor fortsatt att höjas i år samtidigt som den åtstramande penningpolitiken fått allt tydligare genomslag, särskilt i Europa. Viljan att låna fortsätter att dämpas hos både hushåll och företag och de senaste kvartalen har även den hittills så starka arbetsmarknaden börjat visa svaghetstecken. Som figuren ovan visar bromsar den globala ekonomiska tillväxten in ytterligare i år, enligt Internationella valutafonden IMF:s senaste prognos. Inbromsningen blir något mildare jämfört med deras förra prognos, från en tillväxt på 3,5 procent 2022 till 3,0 procent i år.¹ Tillväxten fortsätter kring samma nivå 2024 (+ 2,9 %), långt ifrån den tillväxt som i genomsnitt presterats de senaste två decennierna (+ 3,8 %).

2.2 Penningpolitiskt dilemma från räntetoppen

Världens ledande centralbanker har till skillnad mot centralbanker i många andra ekonomier fortsatt att strama åt penningpolitiken i år, men mycket tyder på att räntetoppen snart eller redan är nådd också i Europa och USA. Räntemarknadens samlade förväntningar visar räntebanor i både eurozonen, USA och Storbritannien som börjar vända nedåt i början av 2024. Centralbanksdirektioner i dessa ekonomier, liksom i Sverige, har också valt att vid sitt senaste möte lämna styrräntan oförändrad. Med räntenivåer som får allt större realekonomiskt genomslag står penningpolitiken inför dilemmat att balansera det mot en fortsatt otvetydig signal om att prisökningstakten snabbt ska ner till inflationsmålet. Det ska ses mot bakgrund av att historien bär på många exempel som visar risken med för tidigt påbörjade

¹ Den senaste prognosen är International Monetary Fund, *World Economic Outlook: Navigating Global Divergences* (Washington DC: International Monetary Fund, October 2023). I marsprognosen är tillväxten 2,8 procent för 2023 och 3,0 procent för 2024.

räntesänkningar, med misslyckade mångåriga försök att platta till inflationskurvan efter en initial prischock.²

2.3 Tillväxtens förutsättningar fortsätter att bli sämre

Samtidigt som kostnadskrisens allvarligaste risker dämpats väsentligt har världsekonomin tillväxtförutsättningar på medellång sikt försämrats ytterligare. Den senaste tidens osäkerhet har i synnerhet gällt den för Sverige så viktiga europeiska exportmarknaden, med fokus på produktionsstörningar och elförsörjning, pris- och löneökningar liksom snabba räntehöjningar och finansiell instabilitet. Enligt IMF bromsar BNP-tillväxten in särskilt hårt i eurozonen i år (+ 0,7 procent), men kostnadskrisens värre scenarion undviks och ekonomin får upp farten nästa år (+ 1,2 procent). Men även om en begränsad inbromsning i global BNP är prognosticerad för i år och nästa år har tillväxtutsikterna på medellång sikt fortsatt att försämrats.

Den exceptionella ekonomiska tillväxt som världsekonomin uppvisade under 2000-talet blir allt mer distanserad av det här årtiondets förutsättningar. Då levererades historiskt hög BNP-tillväxt under några intensiva år fram till den internationella finanskrisen, pådrivet av utbyggnaden av allt mer sofistikerade globala produktionskedjor och återkommande nya rekordnivåer för den internationella handeln. Under 2010-talet har utvecklingen i både handel och produktivitet stagnerat. Samtidigt har antalet handelsrestriktioner ökat och trenden har förstärkts påtagligt under 2020-talet i takt med förändrade geopolitiska förutsättningar. Den globala BNP-tillväxten på medellång sikt (fem år) har sjunkit sedan toppen 2003–2007, som då uppgick till 5,1 procent i årsgenomsnitt. Enligt IMF blir motsvarande tillväxt 3,1 procent för åren 2024–2028. Det är den lägsta siffran sedan början av 1990-talet, om man undantar femårsperioderna som inkluderar efterfrågefallet 2020. Den minskande trenden drivs huvudsakligen av utvecklings- och tillväxtländer och i synnerhet Kina. Enligt IMF:s prognos blir landets BNP-tillväxt 3,9 procent i årsgenomsnitt de kommande fem åren. Det är en tredjedel av tillväxttakten som presterades de fem sista åren innan finanskrisens utbrott. Det är också den lägsta siffran som hittills uppmätts för Kina.

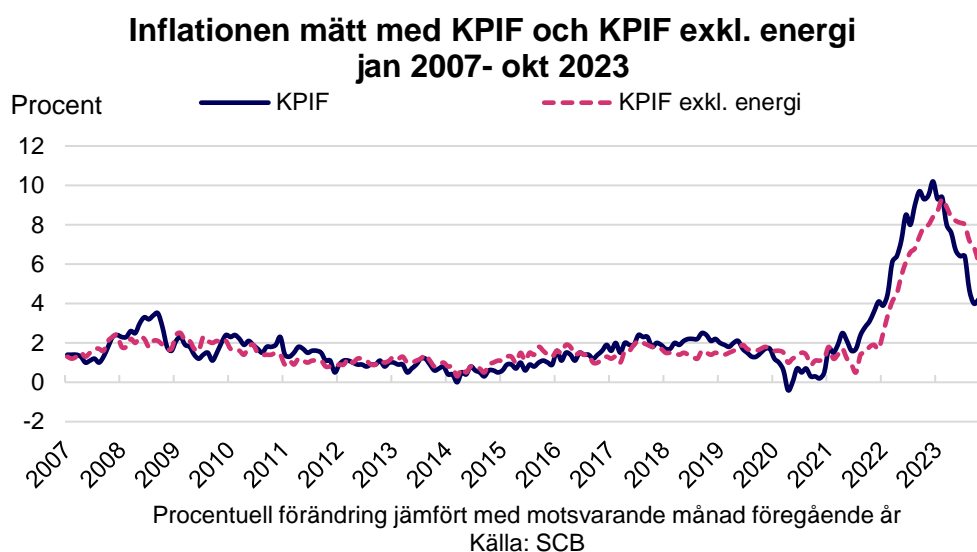
² Se Anil Ari, Carlos Mulas-Granados, Victor Mylonas, Lev Ratnovski och Wei Zhao, "One Hundred Inflation Shocks: Seven Stylized Facts", *IMF Working Paper* 23:190 (2023), för en färsk studie av historiska episoder av prischocker sedan 1970-talet.

3. Svensk ekonomi

Flera indikatorer pekar på en tydlig avmattning i svensk ekonomi och lågkonjunkturen väntas fördjupas under prognosperioden. Arbetsmarknaden, som hittills har varit motståndskraftig, börjar ge vika när antal varsel och arbetslösa ökar samtidigt som antalet lediga platser minskar. Försvagningen på arbetsmarknaden väntas fortgå under hela 2024 och för att sedan stärkas något under 2025.

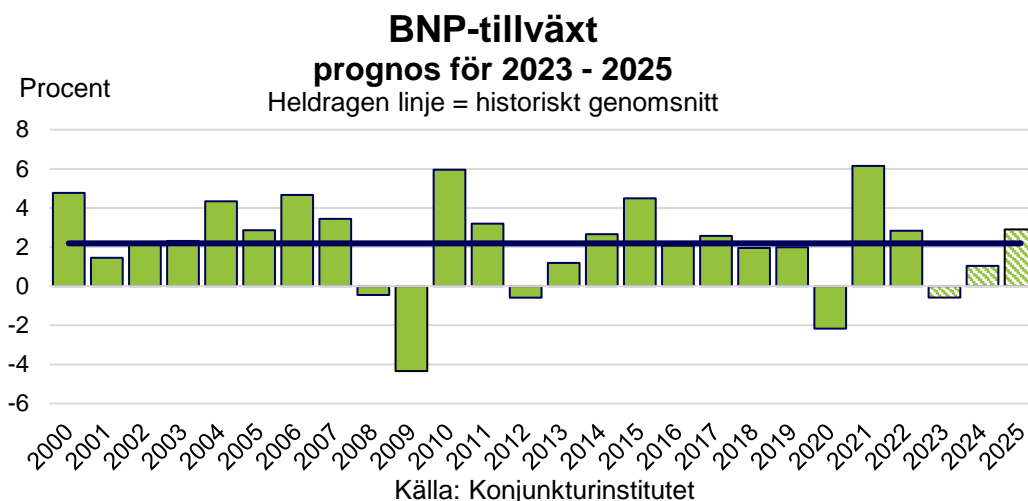
3.1 Lågkonjunktur under prognosperioden

Inflationstakten har dämpats i Sverige men är fortsatt över Riksbankens mål på två procent. Det påverkar fortsatt räntenivåerna och präglar den ekonomiska utvecklingen. Om inflationstakten fortsätter nedåt bedöms Riksbankens penningpolitik med flera höjningar av styrräntan de senaste åren vara till ända och bli mer stabil under prognosperioden. Prognoserna för styrräntan är dock osäkra och Riksbanken har beredskap för ytterligare höjningar om så skulle krävas, till exempel om kronkursen skulle börja försvagas igen efter att ha stärkts den senaste tiden. Om utvecklingen däremot fortsätter med dämpad inflationstakt öppnar det upp möjligheter för mer expansiv penning- och finanspolitik i slutet av prognosperioden.

Den höga inflationen påverkar hushållen när löneökningstakten är betydligt lägre och bidrar då till sänkta reallöner med lägre köpkraft som följd. Därtill påverkas hushållen med bostadslån av de stora räntehöjningar som skett och det leder även till ett ökat kostnadstryck hos både bostadsrättsföreningar och hyresvärdar. Hushållens skuldsättning har ökat över lång tid, både totalt sett och som andel av disponibel inkomst. En stor andel av bostadslånen har dessutom rörliga räntor. Internationellt sett sticker Sverige ut både vad gäller hög skuldsättning och andel räntor med korta löptider. Sammantaget innebär det att svenska hushåll är räntekänsliga och mer exponerade för utvecklingen som biter hårdare än i andra länder. Hushållens

räntekostnader är nu tydligt högre än under finanskrisen 2008. Det låga konsumtionsutrymmet syns både i ett minskat sparande och i en sjunkande privat konsumtion. BNP-utvecklingen har varit svag i Sverige under hela 2022 och var negativ både andra och tredje kvartalet 2023. Nedgången är bred men hölls emot något av en stark tjänsteexport. Hushållens konsumtionsutgifter har minskat fem kvartal i rad och visar på hur pressade hushållen är. Under 2023 bedömer Konjunkturinstitutet att BNP minskar med 0,6 procentenheter för att öka med 1,0 respektive 2,9 under 2024 och 2025.³

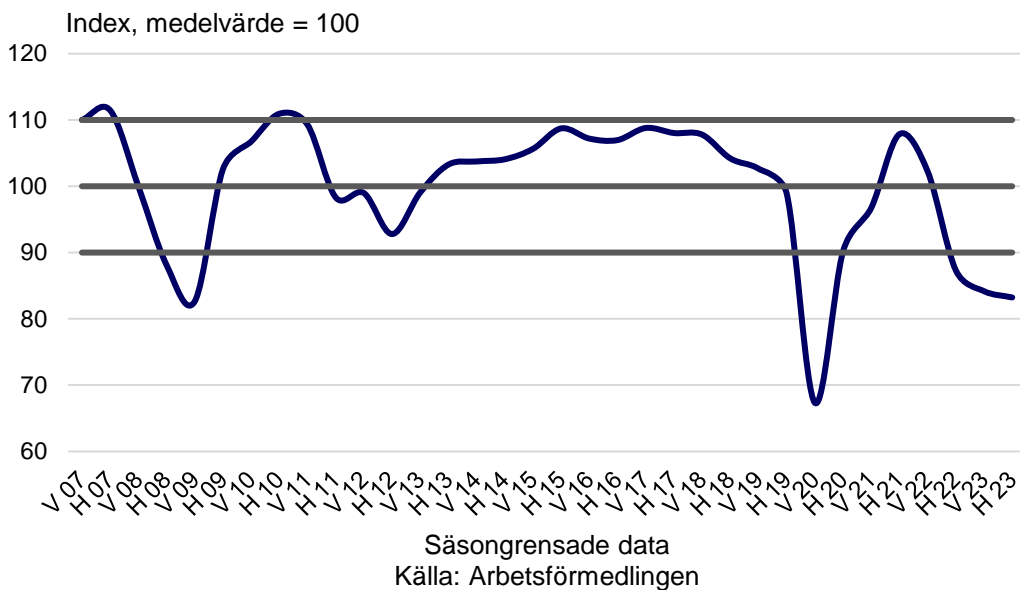

3.2 Arbetsgivarna är pessimistiska

Resultaten från Arbetsförmedlingens enkätundersökning stärker bilden av att ekonomin försvagas. Arbetsgivarna är lika pessimistiska denna höst som hösten 2008 i samband med finanskrisen vad gäller efterfrågan på varor och tjänster det närmaste halvåret. Det är framförallt arbetsgivare inom bygg- och anläggningsverksamhet samt hotell- och restaurangbranschen som är pessimistiska men också transport, handel samt jord- och skogsbruk. Det är en bred nedgång som påverkar stora delar av arbetsmarknaden. På lite längre sikt, 6-12 månader, är arbetsgivarna något mer optimistiska men fortfarande på en låg nivå.

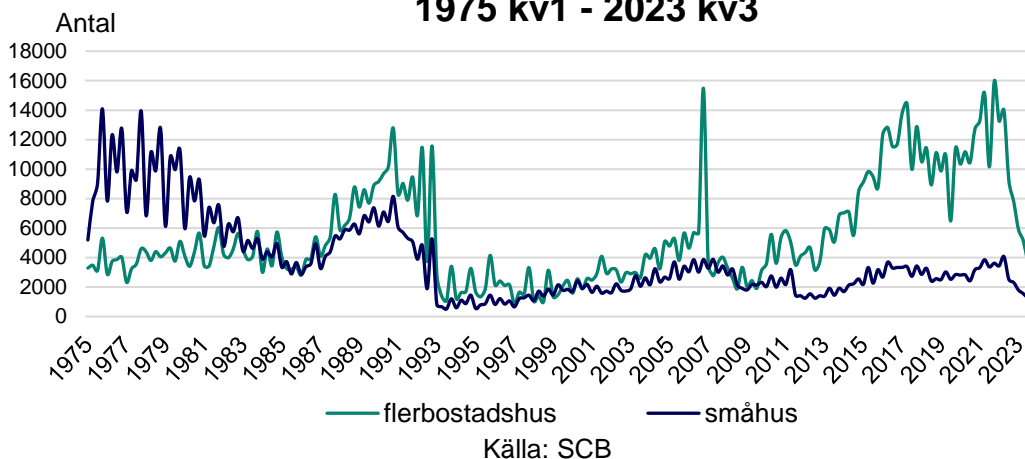
³ Konjunkturläget, Konjunkturinstitutet september 2023.

Arbetsförmedlingens efterfrågeindikator våren 2007 - hösten 2023

En tydlig indikator på att ekonomin bromsar in är att antalet påbörjade nybyggnationer har minskat kraftigt. Till och med tredje kvartalet har antalet nybyggda lägenheter minskat med 55 procent jämfört med föregående år. Ett så kraftigt minskat byggande påverkar inte bara bostadsmarknaden utan även underleverantörer och transportnäringen negativt.

Nybyggnation bostäder 1975 kv1 - 2023 kv3

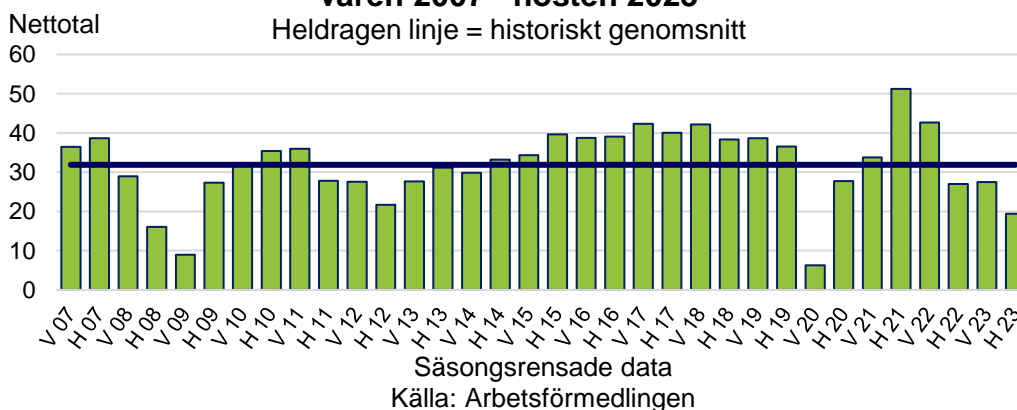

4. Utvecklingen på arbetsmarknaden

Efterfrågan på arbetskraft var stark under stora delar av 2022 men har därefter dämpats. Under slutet av 2023 och inledningen av 2024 bedöms efterfrågan vara lägre och resultera i en svagare sysselsättningstillväxt. Under 2025 bedöms konjunkturen vända uppåt och efterfrågan på arbetskraft åter att öka. Sysselsättningstillväxten bedöms därmed att vara mycket svag under hela 2024 för att återigen öka svagt under 2025. Trots en mer dämpad efterfrågan på arbetskraft fortsätter arbetsgivarnas upplevda brist på personal med efterfrågade kompetenser att vara hög.

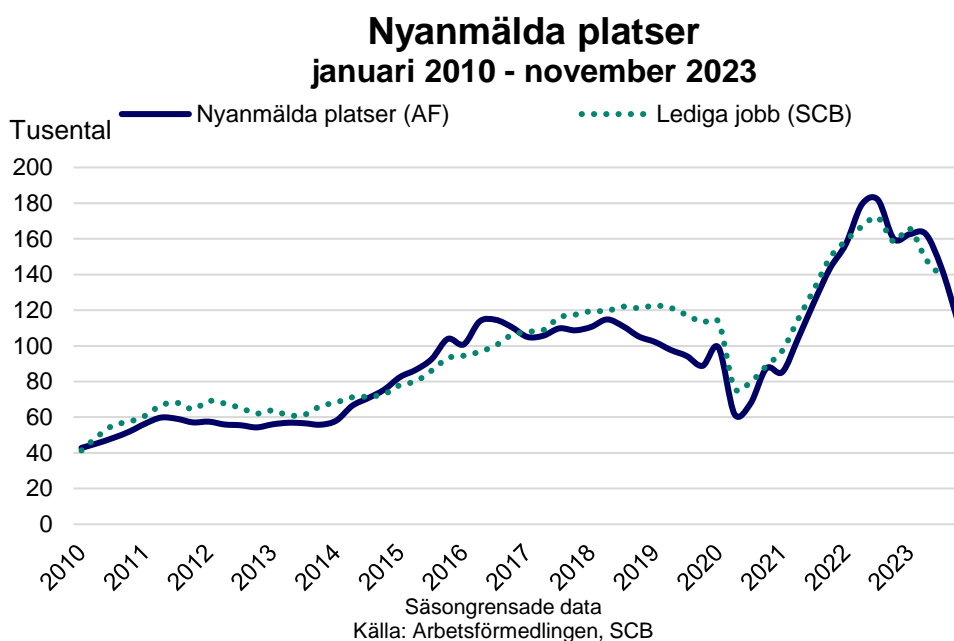
Anställningsplanerna var optimistiska under återhämtningen efter pandemin. I Arbetsförmedlingens undersökning hösten 2021 planerade nästan sex av tio arbetsgivare att utöka personalstyrkan. Därefter har företagens anställningsplaner dämpats och vid den senaste mätningen uppgav endast drygt en tredjedel av arbetsgivarna att de planerar att öka antalet anställda på ett års sikt, en nivå tydligt under det historiska genomsnittet. Samtidigt är andelen som bedömer att de ska minska personalstyrkan på samma nivå som hösten 2008 då finanskrisen slog till, då runt femton procent bedömde att personalstyrkan skulle minskas. Hälften av arbetsgivarna bedömer att de kommer att ha ett oförändrat antal anställda vilket är en historiskt normal nivå. Arbetsmarknaden har varit motståndskraftig under lång tid, bland annat med anledning av bristen på kompetens som medför att arbetsgivarna strävar efter att behålla personal i den utsträckning det är möjligt. Det syns även här då arbetsgivarna i högre utsträckning än vid tidigare kriser har positiva anställningsplaner. Detta gäller särskilt hotell- och restaurangverksamhet som också var en bransch som hade svårigheter att återrekrytera personal under återhämtningen efter pandemin.

Privata arbetsgivare som planerar utöka personalstyrkan på ett års sikt våren 2007 - hösten 2023

Antalet nyanmälda lediga platser som anmälts till Arbetsförmedlingens platsbank har minskat men ligger fortsatt kvar på en historiskt hög nivå. Nivån tyder på att många arbetsgivare inom såväl privata som offentliga verksamheter fortsatt ser ett rekryteringsbehov. Statistik kring antalet annonser och jobb i platsbanken ska dock

inte likställas med faktiskt antal lediga jobb på arbetsmarknaden utan kan ses som en indikator över efterfrågan på arbetsmarknaden. Att antalet anmälda lediga platser är så högt hänger också samman med den höga bristen på kompetens som resulterar i att samma jobb kan komma att annonseras flera gånger. Även SCB:s konjunkturstatistik över vakanser visar på ett liknande mönster med ett stort antal lediga jobb ur ett historiskt perspektiv.

4.1 Antalet varsel har ökat från historiskt låga nivåer

En indikator på om inflödet av arbetslösa kommer öka är antalet personer som berörs av varsel om uppsägning.⁴ Efter pandemins rekordhöga varseltal sjönk antalet till rekordlåga nivåer, där de länge låg kvar. Under hösten 2023 har antalet personer berörda av varsel ökat och ligger nu på en något högre nivå än normalt vilket indikerar en försvagning på arbetsmarknaden. En fjärdedel av antalet varsel som inkommit under september till november är kopplade till byggbranschen där en förhållandevis stor del innefattar nedläggningar eller konkurser.

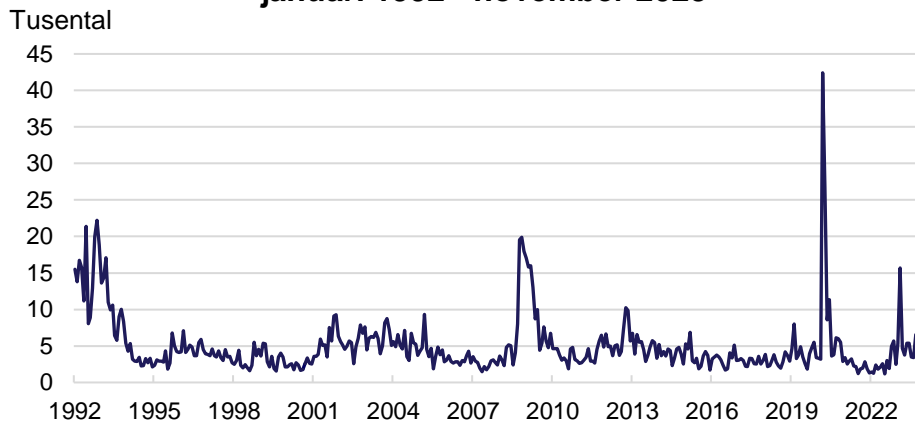
Antalet konkurser har ökat tydligt under 2023 och har varit särskilt höga under maj till oktober.⁵ Åren efter pandemin (2021-2022) var antalet konkurser istället färre än normalt, sannolikt till följd av de extraordinära statliga stödåtgärder (bland annat anstånd med skatteinbetalningar) som infördes i samband med pandemin. Även antalet anställda i konkursdrabbade företag har ökat under perioden januari till

⁴ Arbetsgivare har en skyldighet enligt främjandelagen (1974:13) att anmäla varsel till Arbetsförmedlingen om driftinskränkning om minst fem personer riskerar uppsägning.

⁵ Konkurser i oktober, Tillväxtanalys.

oktober i år, men hittills inte i lika stor utstäckning som antalet företag vilket betyder att det är fler fåmansföretag som har drabbats av konkurs under 2023.

Personer berörda av varsel om uppsägning januari 1992 - november 2023

Källa: Arbetsförmedlingen

Långt ifrån alla varsel resulterar dock i arbetslöshet. En person som varslas kan exempelvis hitta ett nytt jobb eller påbörja en utbildning. Många varsel leder inte heller till uppsägning. Av de 89 000 personer som varslades om uppsägning under pandemins inledning, mars till och med juni 2020, var det 26 procent som någon gång var arbetslös under de efterföljande sex månaderna. Motsvarande siffra under finanskrisen 2008 var 30 procent.⁶

4.2 Svag sysselsättningsutveckling under prognosåren

Under 2022 utvecklades arbetsmarknaden starkt med hög sysselsättningstillväxt och rekordhög sysselsättningsgrad.⁷ Sysselsättningen ökade med 2,7 procent eller 138 000 personer jämfört med 2021. Arbetsmarknaden har varit mer motståndskraftig än väntat, bland annat på grund av den generellt höga bristen på kompetens som medfört att arbetsgivare behåller personal längre än väntat. Under 2023 har dock avmattningen i ekonomin gjort avtryck även på arbetsmarknaden. Sysselsättningstillväxten avtog under tredje kvartalet men var svagt positiv jämfört med samma kvartal året före. Det totala antalet arbetade timmar minskade dock med 0,5 procent vilket tyder på en minskad aktivitet i ekonomin. Sysselsättningstillväxten bedöms vara mycket svag under hela 2024 för att återigen öka svagt under 2025.

Avmattningen på arbetsmarknaden bedöms vara bred och gälla såväl privata som offentliga verksamheter. Inom delar av det privata näringslivet väntas sysselsättningen minska, såsom inom byggverksamhet och vissa tjänstebranscher

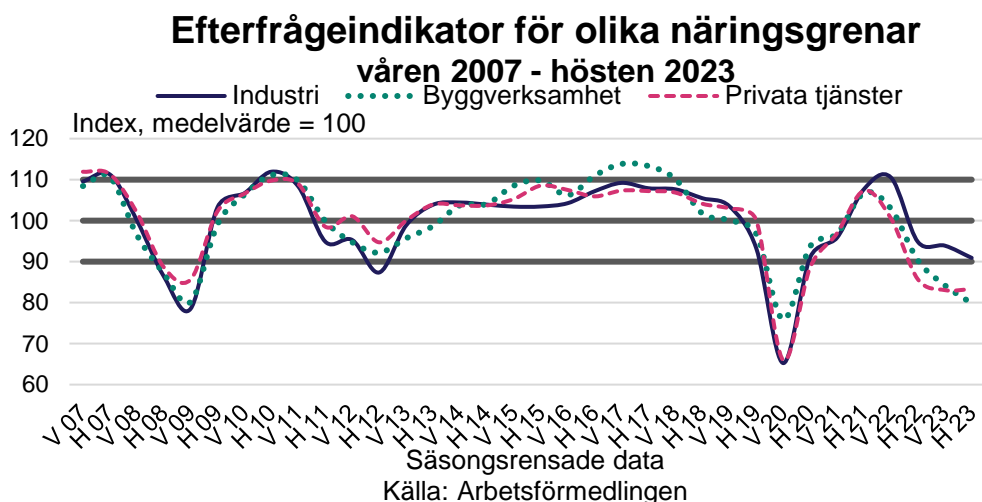
⁶ Läs mer i PM *Varsel under pandemin*, Arbetsförmedlingen, Af-2021/0003 1533.

⁷ Från och med 1 januari 2021 anpassades SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU) till EU:s nya ramlag för den sociala statistiken, vilket har medfört förändringar i undersökningen och därmed tidsseriebrott i serierna. SCB har med anledning av detta länkat tidsserierna före och efter tidsseriebrottet för att göra dem jämförbara.

som påverkas av hushållens minskade konsumtion, exempelvis handeln. Totalt sett bedöms antalet sysselsatta minska svagt under 2024 för att åter öka under 2025 samtidigt som antalet i arbetskraften förblir oförändrat under 2024 och åter ökar under 2025. I ljuset av hur sysselsättningen och arbetskraften utvecklas bedöms arbetslösheten öka både under 2023 och 2024 för att minska under 2025. Under 2023 bedöms arbetslösheten uppgå till 7,7 procent, under 2024 och 2025 till 8,3 procent respektive år som årsgenomsnitt. Detta att jämföras med 7,5 procent 2022.⁸

4.3 Näringsgrenarnas utveckling

Arbetsförmedlingens efterfrågeindikator inom det privata näringslivet visar sammantaget på en bred nedgång av efterfrågan det närmaste halvåret. Särskilt svag utveckling visar arbetsgivarna inom bygg- och anläggningsverksamheter samt hotell- och restaurangnäringen som båda visar på negativ syn på efterfrågan de kommande sex månaderna. Transportnäringen är beroende av att andra branscher går bra och de ser en svag efterfrågan det kommande halvåret. Även handeln, som är beroende av hushållens köpkraft, ser en svag efterfrågan de kommande sex månaderna. Industrin och delbranschen information och kommunikation ser något mer positivt på utvecklingen även om deras förväntningar också är lägre än normalt. Samtliga delbranscher förutom bygg- och anläggningsverksamhet har en något mer positiv syn på efterfrågan efterföljande halvår, om än fortsatt svag. Bygg- och anläggning däremot är mycket pessimistiska även för de kommande 6-12 månaderna vad gäller efterfrågan på varor och tjänster. Information och kommunikation är den bransch som tror på störst efterfrågan på varor och tjänster de kommande 6-12 månaderna.

Byggföretagens negativa syn på efterfrågan det kommande året ligger i linje med det kraftigt minskade bostadsbyggandet. Antalet nybyggda lägenheter har mer än halverats till och med tredje kvartalet jämfört med föregående år. En så kraftig minskning riskerar att ge mer långsiktiga konsekvenser för byggbranschen och skapa

⁸ Enligt SCB:s Arbetskraftsundersökningar. Se tabell bilaga 1.

bostadsbrist på en marknad där det redan idag är svårt att hitta bostad på flera håll i landet. Inom anläggningssidan är tongångarna mer positiva och balanserar upp branschen något.

Arbetsgivarnas anställningsplaner ligger tydligt under det historiska genomsnittet. Svagast anställningsplaner redovisar transport följt av jord- och skogsbruken. Transport är beroende av efterfrågan inom övriga näringsgrenar och brukar tidigt i konjunkturedgångar visa på svagare utveckling, vilket är linje med konjunkturbedömningen. Utvecklingen bedöms vara svag under hela prognosperioden med anledning av den utdragna lågkonjunkturen. Jord- och skogsbruken har under det senaste året drabbats av tre på varandra följande kriser – torka, svinpest och översvämning. Att anställningsplanerna är låga det kommande året är därför naturligt men bristen på kompetens är alltjämnt hög inom branschen och ser man till deras bedömningar om efterfrågan på varor och tjänster ges en ljusare bild på sikt.

Mest expansiva anställningsplaner redovisar arbetsgivarna inom information och kommunikation. Det är också den bransch som har växt mest och stadigast med avseende på antal anställda under lång tid. Branschen bedöms fortsatt växa starkt under prognosperioden under förutsättning att arbetsgivarna får tag i efterfrågade kompetenser. De flesta bedömer dock att de ska kunna behålla en oförändrad personalstyrka och det har varit så över tid med undantag för pandemiåren.

I höstens undersökning bedömer hälften av arbetsgivarna att de kommer att ha oförändrat antal anställda det kommande året. Andelen arbetsgivare som planerar att minska personalstyrkan är 14 procent i höstens undersökning, vilket är en förhållandevis hög andel sett över tid. Bara vid finanskrisen 2008-2009 och vid inledningen av pandemin har en högre andel uppskattat att de planerar för en minskad personalstyrka. Särskilt tydligt har tappet varit inom byggverksamhet där nettotalet för anställningsplanerna har minskat i varje undersökning sedan hösten 2021. Anställningsplanerna inom byggbranschen ligger i höstens undersökning strax över nivån våren 2020 som är den lägsta sedan våren 2009. Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer visar en liknande utveckling, där framtidsutsikterna inom bygg- och anläggningsverksamhet har varit mycket pessimistiska sedan första kvartalet 2022.⁹ Även anställningsplanerna har varit negativa sedan hösten 2022. Under det andra och tredje kvartalet i år har företagen inom specialiserad byggverksamhet¹⁰ varit mest pessimistiska angående anställningsplanerna de närmaste tre månaderna. De pressas fortsatt av höga räntor liksom stigande bygg- och finansieringskostnader.

Den offentliga sektorn, som står för ungefär en tredjedel av sysselsättningen på arbetsmarknaden, är mer behovsstyrd än efterfrågestyrd, men den höga inflationen och prisökningarna sätter press även på de offentliga verksamheterna. Dels beror det på ökade pensionskostnader, dels ökade kostnader i verksamheterna både vad gäller varor och förväntade löneökningar.¹¹ Skatteunderlaget utvecklas inte i samma takt

⁹ Konjunkturbarometern oktober 2023, Konjunkturinstitutet.

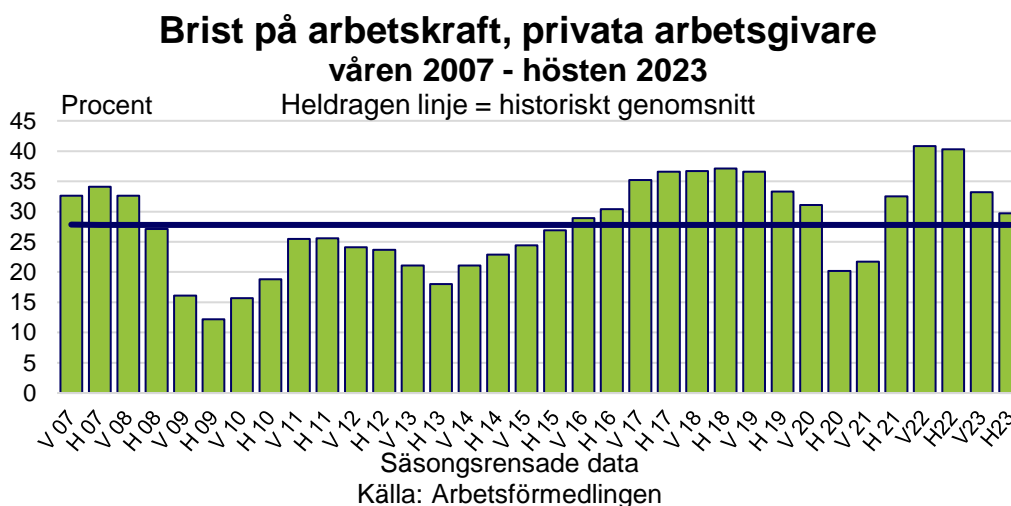
¹⁰ Sni 43, Standard för svensk näringsgrensindelning, SCB.

¹¹ Ekonomirapporten oktober 2023, Sveriges kommuner och regioner (SKR).

som behoven och många verksamheter dras med återkommande underskott, särskilt inom vård och omsorg. Den svaga utvecklingen av antalet arbetade timmar under 2023 som bedöms att fortgå under 2024 påverkar skatteintäkterna negativt och besparingar är att vänta trots ökade generella statsbidrag. Detta påverkar sysselsättningsutvecklingen inom sektorn som inte bedöms kunna öka mer än marginellt under prognosperioden, trots stora behov.

4.4 Brist på arbetskraft med efterfrågade kompetenser

I takt med återhämtningen på arbetsmarknaden efter pandemiåren ökade andelen arbetsgivare som upplevt brist på arbetskraft till en rekordhög andel under 2022. Andelen arbetsgivare som uppger brist på arbetskraft har sedan minskat i de två senaste undersökningarna men är fortsatt över det historiska genomsnittet.

Bland industriarbetsgivarna har andelen som uppger att de upplevt brist på arbetskraft däremot ökat jämfört med för ett år sedan vilket kan hänga samman med att branschen har sett en bättre efterfrågan under samma tidsperiod än de flesta andra branscher. Fyra av tio arbetsgivare inom industrin uppger brist på arbetskraft i höstens undersökning, vilket är i linje med den höga nivån under hösten 2021 för näringsgrenen.

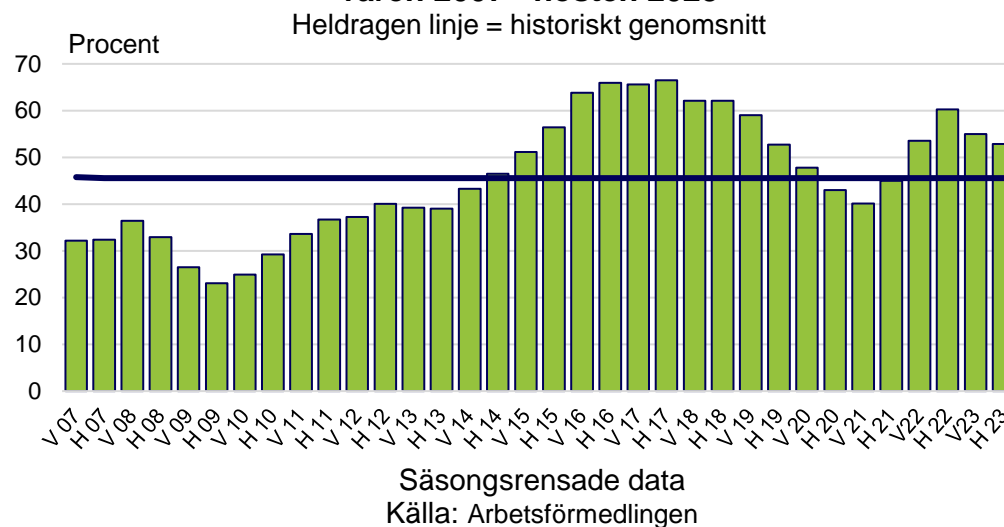
Inom den privata tjänstesektorn har bristen minskat tydligt jämfört med de två senaste mätningarna. I höstens undersökning redovisar 27 procent av arbetsgivarna brist på arbetskraft, jämfört med 41 procent för ett år sedan. Liksom tidigare varierar andelen arbetsgivare med brist mellan olika delbranscher inom den privata tjänstesektorn.

4.5 Övervintring av arbetskraft

Till följd av en längre period av hög efterfrågan på kompetens och långa rekryterings-tider tenderar arbetsgivare att behålla befintlig personal även när efterfrågan minskar. Det finns inget entydigt mått över företagens benägenhet att behålla befintlig personal trots en minskande efterfrågan, men Konjunkturinstitutet har i konjunkturbarometern konstruerat ett mått för hamstring av personal utifrån redan befintliga frågor.¹² Företagens förväntade efterfrågan på deras varor och tjänster sätts i relation till hur anställningsplanerna förändras. I det fall ett företag ser minskad efterfrågan på sina varor och tjänster, men trots det har ökande eller oförändrade anställningsplaner, anses företagen övervintra eller hamstra personal. Totalt sett var denna indikator hög ur ett historiskt perspektiv under pandemin. Efter en kort nedgång steg indikatorn igen under 2022 och har fortsatt ligga på nivåer över det historiska genomsnittet även under 2023.

Bland de offentliga verksamheterna är bristen på arbetskraft sedan tidigare mycket utbredd vilket framgår av Arbetsförmedlingens undersökningar. I höstens undersökning uppgav 53 procent av de offentliga arbetsgivarna att de har upplevt brist vid rekrytering av personal under det senaste halvåret. Den upplevda bristen bland offentliga verksamheter varierar regionalt och andelen var högst i Norrbottens och Jämtlands län.¹³

Brist på arbetskraft, offentliga verksamheter våren 2007 - hösten 2023

De offentliga verksamheterna påverkas starkt av ökade kostnader på grund av inflationen och vikande skatteunderlag på många håll i landet. Sparkrav ligger på många verksamheter och trots att behoven är stora kan inte verksamheterna anställa fler utan måste effektivisera och hitta smartare arbetssätt för att fortsätta leverera välfärdstjänster. Bristen på kompetens fördyrar ibland verksamheterna när till

¹² Labour hoarding i Konjunkturbarometern april 2023, Konjunkturinstitutet.

¹³ Läs mer i rapporten *Regionala Utsikter hösten 2023, Arbetsförmedlingen analys 2023:15*.

exempel hyrpersonal måste tas in eller att befintlig personal måste jobba övertid. I Arbetsförmedlingens undersökning hösten 2023 anger 55 procent av verksamheterna att bristen på kompetens vid rekryteringar ledde till att befintlig personal fick arbeta mer vilket är något lägre än tidigare och 20 procent uppgav att de tvingades hyra in personal vilket är något högre än tidigare. Den stora bristen på kompetens inom de offentliga verksamheterna är delvis knuten till att många yrken kräver legitimation och inte kan ersättas med andra kompetenser.

Även på längre sikt bedöms bristen på arbetskraft kvarstå eftersom tillgången på utbildad arbetskraft sannolikt kommer att vara begränsad inom många yrken. Det gäller framför allt bland offentliga verksamheter. En bidragande orsak är ett för lågt tillskott av nya utbildade till yrken inom kärnverksamheterna vård, skola och omsorg. Samtidigt ökar behoven av personal till dessa verksamheter på grund av den demografiska utvecklingen med en växande befolkning med framför allt fler äldre. Även i gymnasieskolan ökar antalet elever, medan utvecklingen av antalet barn i för- och grundskola är svagare. Den digitalisering, automatisering och gröna omställning som pågår medför också ett ökat behov av kompetenser inom teknik, data och it. De utbildningssatsningar som initierats, med bland annat ett utökat antal utbildningsplatser inom regionalt yrkesvux och Yrkeshögskolan, skulle dock kunna bidra till ett ökat utbud av utbildad arbetskraft med efterfrågade kompetenser, vilket kan underlätta kompetensförsörjningen på sikt.

5. Inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen

Den försvagade konjunkturen har börjat få fäste på arbetsmarknaden som under en lång tid har varit förvånansvärt motståndskraftig. Antalet inskrivna arbetslösa har börjat öka, men det sker från en lägre nivå än före pandemin. En minskad efterfrågan på arbetskraft medför att arbetslösheten bedöms fortsätta öka under prognosperioden och även att långtidsarbetslösheten väntas stiga.

5.1 Konjunkturedgången får större inverkan på arbetsmarknaden framöver

Arbetslösheten fortsatte att minska under första halvåret 2023 trots ett fortsatt högt inflationstryck och en åtstramande penningpolitik. Nedgången i arbetslösheten har dock inte skett i samma snabba tempo som under åren 2021–2022. Samma utveckling har visat sig i andra länder i Europa där arbetsmarknaderna på samma sätt uppvisat en stor uthållighet mot det utmanande makroekonomiska läget, något som nu har börjat klinga av. I takt med att konjunkturen har fortsatt att försvagas har arbetslösheten nu börjat vända uppåt, vilket är i linje med Arbetsförmedlingens prognos från i juni.

Nedgången i arbetslösheten bottnade under sommaren 2023, därefter har antalet inskrivna arbetslösa (öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd)¹⁴ ökat månad för månad. Ökningen sker dock från en lägre nivå än före pandemin och hittills i en långsammare takt jämfört med tidigare konjunkturedgångar. I november uppgick antalet inskrivna arbetslösa (16–65 år) till 339 000 personer vilket är nära 8 000 fler jämfört med för ett år sedan. På samma sätt som arbetslösheten tidigare har minskat brett ökar nu arbetslösheten inom flertalet grupper av inskrivna arbetslösa. De inskrivna arbetslösa som har lämnat till arbete är framför allt personer som har en gymnasial eller eftergymnasial utbildning (nära åtta av tio).

Antalet långtidsarbetslösa, inskrivna arbetslösa som varit utan arbete i mer än 12 månader, har under året fortsatt att minska från en historiskt hög nivå under pandemin på nära 190 000 personer. Sedan i somras har dock nedgången bromsat in. I slutet av november uppgick antalet långtidsarbetslösa till 138 000 personer, vilket var 12 000 färre jämfört med i november 2019, det vill säga före pandemin. Därmed utgör de långtidsarbetslösa 41 procent av samtliga inskrivna arbetslösa vilket är en lika stor andel som i november 2019.

5.2 Arbetslösheten ökar under prognosperioden

Många arbetsgivare har haft stora rekryteringsbehov i spåren av pandemin vilket har bidragit till att antalet inskrivna arbetslösa har fortsatt att minska i inledningen av 2023. Den positiva utvecklingen på arbetsmarknaden har dock brutits under hösten. I takt med att konjunkturen fortsätter att försvagas framöver dämpas efterfrågan på

¹⁴ Läs mer om Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik och om omläggningen från 16-64 år till 16-65 år i Bilaga 3.

arbetskraft ytterligare och allt färre arbetsgivare räknar med att nyanställa. Svårigheterna att hitta arbetskraft med efterfrågade kompetenser kvarstår dock på många håll vilket delvis väntas hålla tillbaka uppgången i arbetslösheten trots det försämrade konjunkturläget.

Den svagare efterfrågan i ekonomin väntas leda till att arbetslösheten fortsätter att stiga under 2024, för att först under 2025 börja sjunka i långsam takt då aktiviteten i svensk ekonomi återhämtar sig. Även om arbetslösheten inte väntas öka lika mycket som vid exempelvis finanskrisen eller pandemin, så beräknas antalet inskrivna arbetslösa ligga på en högre nivå i slutet av prognosperioden jämfört med slutet av 2023.

Under 2024 väntas antalet inskrivna arbetslösa som årsgenomsnitt uppgå till 354 000 personer eller 6,6 procent som andel av den registerbaserade arbetskraften.¹⁵ Antalet inskrivna arbetslösa bedöms därefter uppgå till 355 000 personer under 2025, vilket också motsvarar en arbetslöshetsnivå på 6,6 procent. Arbetslösheten har vänt upp i ett något senare skede än vad som bedömdes i prognosrapporten *Arbetsmarknadsutsikterna våren 2023*. Det prognosticerade antalet inskrivna arbetslösa för 2023 revideras ned från 336 000 arbetslösa till 333 000 samtidigt som arbetslösheten revideras upp för 2024 från tidigare 347 000 personer.

Den tidigare positiva utvecklingen med ett succesivt sjunkande antal långtidsarbetslösa bromsade in under sommaren. Under prognosperioden väntas det försämrade konjunktur- och arbetsmarknadsläget även få antalet långtidsarbetslösa att öka, för att mot slutet av prognosperioden uppgå till cirka 150 000 personer, vilket är en högre nivå än före pandemin.

¹⁵ Läs mer om registerbaserad arbetskraft *Om Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik* i bilaga 3.

	Antal inskrivna arbetslösa 16-65 år*	Arbetslöshetsnivå som andel av den registerbaserade arbetskraften
2021	409 000	7,9 procent
2022	342 000	6,8 procent
P2023	333 000	6,4 procent
P2024	354 000	6,6 procent
P2025	355 000	6,6 procent

*Till och med år 2022 avses åldrarna 16-64 år. Källa: Arbetsförmedlingen och SCB (RAMS)

Under prognosperioden finns det stora osäkerheter som kan påverka utfallet jämfört med nuvarande bedömningar. Inte minst handlar det om osäkerhet kring inflationsutvecklingen framöver i kombination med fortsatt höga räntor som sammantaget pressar hushållens konsumtionsutrymme, men även investeringsviljan i ekonomin.¹⁶ Dessa faktorer tillsammans med efterfrågeutvecklingen i omvärlden kommer att ha stor betydelse för hur djup och långvarig konjunktur nedgången blir.

5.3 Stora regionala skillnader i arbetslösheten

En svagare arbetsmarknad väntas drabba de södra delarna av landet hårdare än de nordligaste länen, vilket innebär att de regionala skillnaderna i arbetslöshet väntas förstärkas under kommande år. Men det finns även noterbara skillnader mellan storstadslänen, Skåne, Västra Götlands och Stockholms län, som blivit allt mer påtagliga under det senaste året. Under återhämtningen efter pandemin minskade arbetslösheten tydligt i dessa tre län, men under hösten 2022 bromsade denna minskning in och antalet inskrivna arbetslösa låg still. Under våren 2023 började antalet inskrivna arbetslösa återigen att minska i Västra Götlands län, medan antalet istället ökade i Skåne län. I Stockholms län fortsatte arbetslösheten att vara i stort sett oförändrad. Sammantaget har detta lett till att Västra Götlands län har haft en något starkare utveckling än riksgenomsnittet under det senaste året. I Stockholms län har antalet inskrivna arbetslösa i stort sett följt den nationella trenden och i Skåne län har arbetslösheten utvecklats svagare än i riket i stort. Under prognosperioden väntas arbetslöshetsnivån öka mest i Skåne län, där den redan idag är högst i landet. Samtidigt väntas utvecklingen vara starkast med en minskande arbetslöshetsnivå i Norrbottens och Västerbottens län, de län där den nu även är lägst.¹⁷

5.4 Minskad efterfrågan får ungdomsarbetslösheten att stiga

En särskilt konjunkturkänslig grupp på arbetsmarknaden utgörs av unga personer. Det som utmärker ungdomar i stort är att många inte har hunnit etablera sig på arbetsmarknaden på samma sätt som äldre, samt att många av de som har jobb har

¹⁶ Läs mer i avsnittet *Svensk Ekonomi*.

¹⁷ Läs mer i rapporten *Regionala Utsikter hösten 2023*, Arbetsförmedlingen analys 2023:15.

tillfälliga anställningar. Unga riskerar därmed att bli arbetslösa i en relativt tidig fas av ekonomisk nedgång. Ungdomar pendlar även oftare mellan kortare perioder av både jobb och arbetslöshet men även perioder av studier. Omvänt gäller att unga oftast har ett relativt starkt utgångsläge när den ekonomiska aktiviteten stärks och efterfrågan på arbetskraft ökar. Återhämtningen i spåren av pandemin har inte utgjort något undantag då antalet unga inskrivna arbetslösa (18-24 år) minskat med 48 procent från juni 2022 till juni 2023, vilket kan jämföras med minskningen inom hela gruppen arbetslösa (16-65 år) på 31 procent. Nedgången har framför allt varit koncentrerad till unga med minst en gymnasieutbildning. Även demografiska faktorer påverkar arbetslöshetsnivåerna för ungdomar över tid. När ungdomsarbetslösheten var som högst under åren 2009-2014 var samtidigt ungdomskullarna i befolkningen som störst. Åren därefter har de minskat i antal och så även arbetslösheten. I slutet av november uppgick antalet inskrivna arbetslösa ungdomar till 41 000 personer. Det kan jämföras med 50 000 personer samma månad två år tidigare.

Den starka utvecklingen på arbetsmarknaden har även bromsat in för ungdomar. I takt med att konjunkturen fortsätter att försvagas väntas ungdomar få ett svårare läge på arbetsmarknaden. Många unga har jobb inom servicenäringen, exempelvis inom hotell och restaurang samt handeln, vilket är områden som fortsätter att pressas av hushållens minskade konsumtionsutrymme. Ungdomar som inte har slutfört sin gymnasieutbildning bedöms få en särskilt svår situation på arbetsmarknaden, och särskilt de som söker sitt första jobb under rådande lågkonjunktur. Samtidigt finns det stora regionala skillnader som visar på att ungdomsarbetslösheten har ökat på ett tydligt sätt mellan tredje kvartalet 2022 och samma kvartal 2023 i södra Sverige, samtidigt som den har minskat i norrlandslänen.

Då den ekonomiska aktiviteten och efterfrågan på arbetskraft väntas fortsätta att försvagas framöver bedömer Arbetsförmedlingen att ungdomsarbetslösheten

kommer att öka, men från en historiskt låg nivå under 2023. Antalet inskrivna arbetslösa ungdomar 18–24 år bedöms uppgå till i genomsnitt 43 000 under 2024 för att under 2025 sjunka något till 42 000 personer. Det motsvarar genomsnittliga arbetslöshetsnivåer på 7,9 procent under 2024 och 7,7 procent under 2025 som andel av den registerbaserade arbetskraften.¹⁸

	Antal inskrivna arbetslösa ungdomar 18-24 år	Arbetslöshetsnivå som andel av den registerbaserade arbetskraften
2021	53 000	10,3 procent
2022	39 000	8,3 procent
P2023	38 000	7,6 procent
P2024	43 000	7,9 procent
P2025	42 000	7,7 procent

Källa: Arbetsförmedlingen och SCB (RAMS)

5.5 Arbetslösheten ökar bland både inrikes och utrikes födda

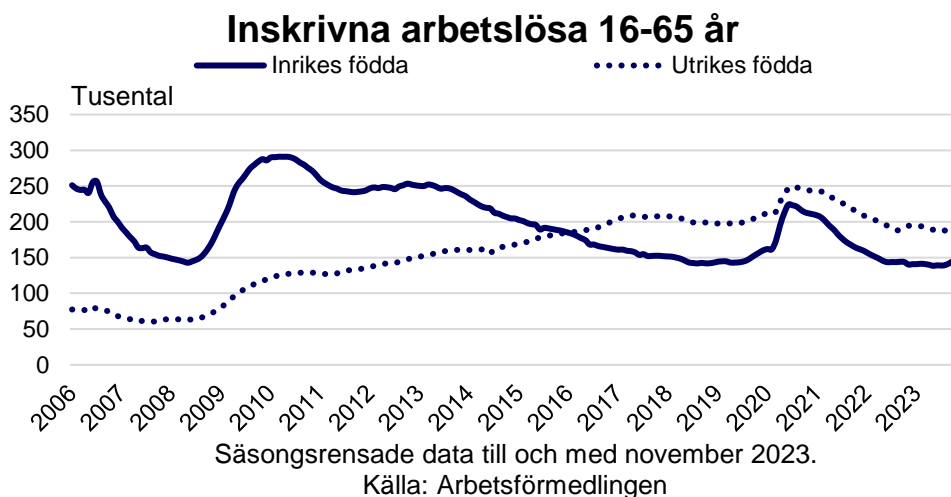
Under pandemin ökade arbetslösheten tydligt både utrikes och inrikes födda. Antalet utrikes födda inskrivna arbetslösa steg då till en rekordnivå på drygt 250 000 personer i juli 2020. När de ekonomiska utsikterna sedan förbättrades, mycket tack vare lättade restriktioner och stora ekonomiska stödpaket, var rekryteringsbehoven stora vilket fick arbetslösheten att sjunka för båda grupperna. Minskningen har sedan dess varit större bland inrikes födda som sedan toppen under sommaren 2020 har minskat med 36 procent jämfört med 25 procent minskning för gruppen utrikes födda. En tydlig skillnad mellan dessa grupper består i utbildningsnivån. Andelen utrikes födda inskrivna arbetslösa som saknar en slutförd gymnasial utbildning uppgår till 44 procent vilket kan jämföras med 22 procent bland inrikes födda. Förutom otillräcklig utbildning kan bristande kunskaper i svenska språket och avsaknaden av nätverk utgöra försvårande faktorer för många utrikesfödda att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden, så även förekomsten av diskriminering.¹⁹

Under hösten har den avtagande efterfrågan på arbetskraft fått både antalet utrikes födda och inrikes födda att öka något bland de inskrivna arbetslösa. I slutet av november uppgick antalet utrikes födda bland de inskrivna arbetslösa till 190 000 personer. Det motsvarar en arbetslöshetsnivå på 15,3 procent. Av dessa var närmare 148 000 personer, eller 78 procent, födda i ett land utanför Europa. Utrikes födda utgör 56 procent av det totala antalet inskrivna arbetslösa, vilket är en tydlig överrepresentation i förhållande till att 26 procent av befolkningen 16–65 år var utrikes födda år 2022 enligt SCB:s befolkningsstatistik. Antalet inrikes födda uppgick

¹⁸ Den relativa arbetslösheten påverkas även av hur den registerbaserade arbetskraften utvecklar sig, där exempelvis en stor sysselsättningstillväxt kan hålla tillbaka den procentuella arbetslösheten från att öka trots att den antalsmässiga arbetslösheten ökar under samma år. Läs mer i bilaga 3 *Om Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik*.

¹⁹ Se Dancygier och Vernby (2018) "Etniska hierarkier och diskriminering på arbetsmarknaden", IFAU rapport 2018:21 och "Gigekonomin som dörröppnare" och Adermon och Hensvik (2020) IFAU rapport 2020:22.

till 148 000 personer i slutet av november, vilket motsvarar en arbetslöshetsnivå på 3,7 procent.

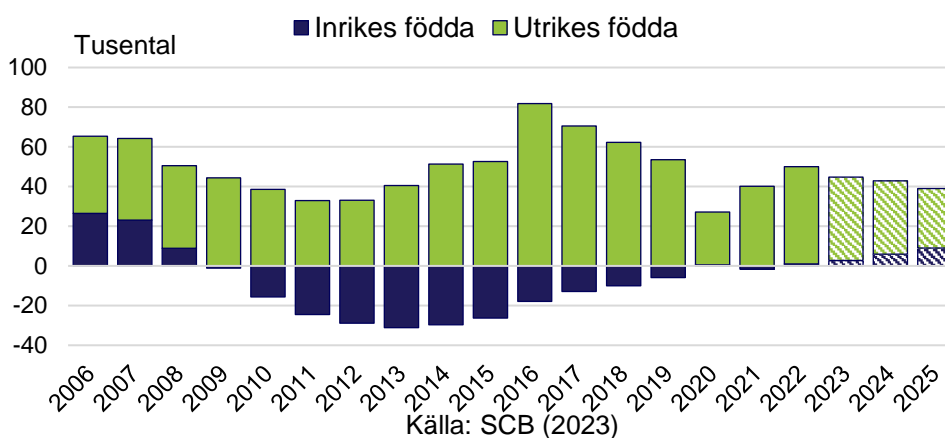
Sedan Ryssland fullskaliga invasion av Ukraina under inledningen av 2022 har hittills cirka 60 000 personer ansökt om skydd enligt massflyktsdirektivet i Sverige enligt statistik från Migrationsverket. Antalet flyktingar från Ukraina som skrivit in sig på Arbetsförmedlingen har dock fram tills nu varit relativt få och därmed inte fått större påverkan på arbetslöshetsciffrorna totalt sett.²⁰ EU har förlängt möjligheten att få tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet till den 4 mars 2025. Enligt massflyktsdirektivet kan skyddet gälla som längst i tre år. När det tillfälliga skyddet upphör ska medlemsstaternas nationella asyl- och migrationslagstiftning aktiveras enligt massflyktsdirektivet. Det blir därmed möjligt för dessa individer att ansöka om uppehållstillstånd på annan grund, främst asyl. Massflyktingsdirektivet ger inte rätt till svenska för invandrare (sfi) eller annan utbildning inom komvux. Men sedan juni 2023 kan kommunerna erbjuda kurser i svenska eller svenska som andraspråk inom komvux och i sfi.

5.6 Utrikes födda står för tillskottet i arbetskraften och sysselsättningen

Sedan flera år tillbaka har den inrikes födda befolkningen i arbetsaktiv ålder, 16–65 år, krympt kontinuerligt eller varit i det närmaste oförändrad. Utvecklingen beror på att inflödet av yngre personer till arbetskraften har varit lägre än utflödet av äldre personer bland den inrikes födda befolkningen. Befolkningen har trots detta totalt sett ökat under samma period tack vare tillskottet från utrikes födda, som under perioden 2008–2022 har stått för i princip hela ökningen. Befolkningsökningen har dock slagit av på takten de senaste åren jämfört med tidigare år till följd av färre beviljade uppehållstillstånd jämfört med tidigare år. Samtidigt har tillskottet från inrikes födda varit i det närmaste obefintligt.

²⁰ Fram till och med slutet av 2023 hade nära 6 000 flyktingar från Ukraina skrivit in sig hos Arbetsförmedlingen.

Befolkning 16-65 år, förändring per år prognos för 2023 - 2025

Enligt SCB:s senaste befolkningsprognos från maj 2023 beräknas utrikes födda i åldern 16–65 år öka med 109 000 personer under prognosperioden 2023–2025, vilket kan jämföras med en ökning på 18 000 personer bland inrikes födda under samma period. Det innebär att utrikes födda kommer att stå för 86 procent av befolkningsökningen i arbetsaktiva åldrar, och därmed utgöra majoriteten av tillskottet till arbetskraften under prognosperioden.

Både arbetskraftsdeltagandet och sysselsättningen har ökat bland utrikes födda i spåren av pandemin. Den positiva utvecklingen beror delvis på en bred och stark efterfrågan på arbetskraft. Normalt sett tar det samtidigt tid att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden, där språkkunskaper, kontaktnät och relevant utbildning är avgörande för förutsättningarna att kunna komma i arbete. Då inflödet av utrikes födda har varit lägre än tidigare under de senaste åren har det även resulterat i en lägre andel personer med kortare vistelsetid i Sverige. De utrikes födda har även en relativ gynsam ålderfördelning i jämförelse med inrikes födda med en större andel i det mest aktiva åldrarna. Vidare har det tillgängliga arbetskraftsutbudet bland gruppen inrikes födda varit begränsat, där det i princip råder full sysselsättning.

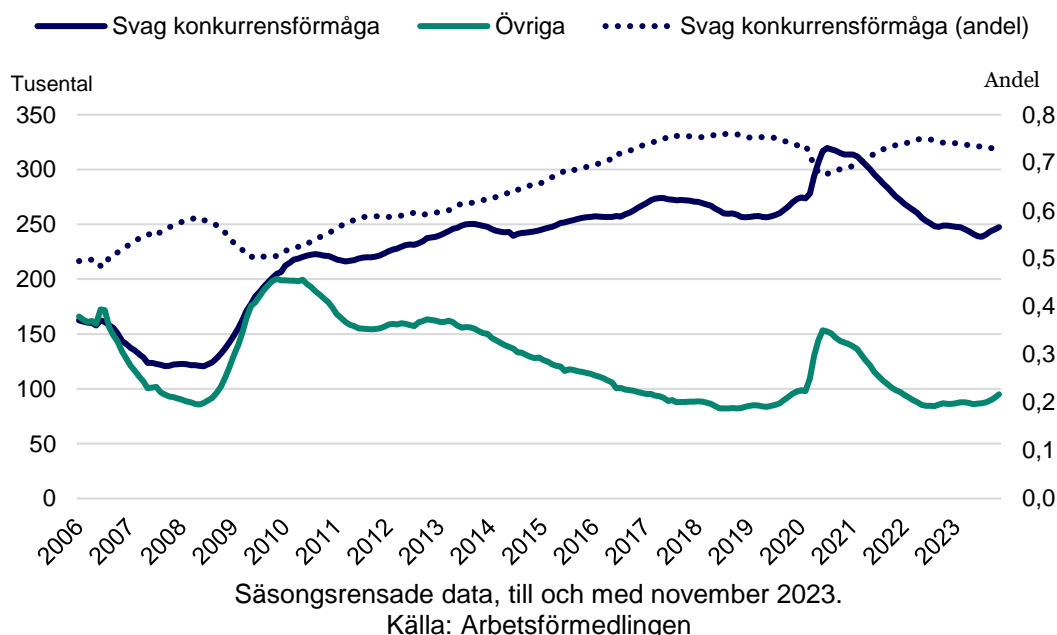
5.7 Arbetslösa med svag konkurrensförmåga har börjat öka

Arbetsförmedlingen definierar gruppen inskrivna arbetslösa med svag konkurrensförmåga som individer som tillhör åtminstone en av fyra grupper som, på gruppnivå, kännetecknas av högre risk för att hamna i längre tider utan arbete. Det handlar om inskrivna arbetslösa som antingen saknar gymnasial utbildning, är födda utanför Europa, är 55 år eller äldre och/eller har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.²¹ Alla fyra undergrupper av inskrivna arbetslösa består av tiotusentals individer och kan rymma stora skillnader i den enskilda individens konkurrensförmåga på arbetsmarknaden.

²¹ En individ kan tillhöra flera undergrupper men ingen dubbelräkning görs vid sammanräkningen. Drygt 60 procent av gruppen tillhör två eller flera undergrupper.

Vid slutet av finanskrisen 2008-2009 var gruppen inskrivna arbetslösa med svag konkurrensförmåga ungefär lika stor som övriga inskrivna arbetslösa. Därefter har gruppen visat en långsiktig ökande trend fram till våren 2017. Då hade andelen inskrivna arbetslösa med svag konkurrensförmåga stigit till tre av fyra inskrivna arbetslösa, endast ett par procentenheter högre än idag. Ökningen har nästan helt drivits av ett inflöde av utomeuropeiskt födda arbetslösa. Sommaren 2008 var antalet inskrivna arbetslösa med svag konkurrensförmåga nere i 121 000 personer och har mer än fördubblats sedan dess. Fram till november i år hade antalet ökat med 127 000. Samtidigt hade antalet inskrivna arbetslösa som är utomeuropeiskt födda ökat med 112 000 personer, en ökning som förklaras av både höga migrationstal och införandet av Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag för nyanlända.²²

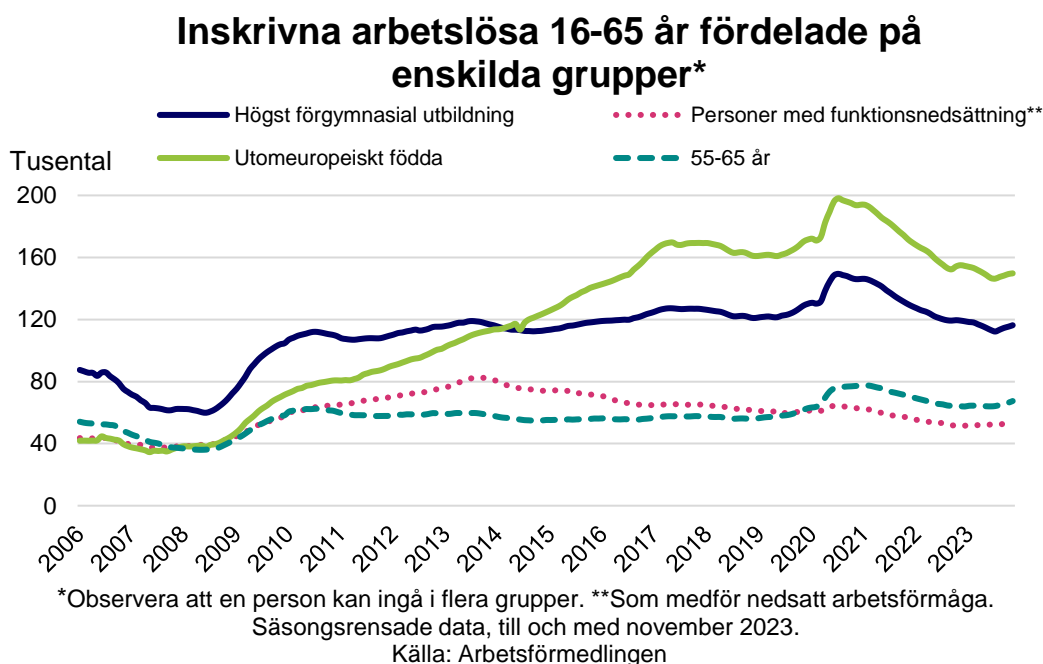
Inskrivna arbetslösa 16-65 år

Sammanställningen av inskrivna arbetslösa med svag konkurrensförmåga har ändrats sedan slutet av 2000-talet. Förutom att gruppen utomeuropeiskt födda ökat har inflödet också drivit på ökningen av förgymnasialt utbildade inskrivna arbetslösa. När gruppen inskrivna arbetslösa med svag konkurrensförmåga var som lägst, vid halvårsskiftet 2008, stod inrikes födda för 60 procent av de inskrivna arbetslösa som hade högst en förgymnasial utbildning. Då stod gruppen utomeuropeiskt födda för 26 procent av de inskrivna arbetslösa med högst förgymnasial utbildning. Idag har

²² Etableringslagstiftningen (2010:197) innebar att det så kallade etableringsuppdraget infördes 2011 och att Arbetsförmedlingen då fick ansvar för nyanländas etablering på arbetsmarknaden. Från 2018 upphörde lagstiftningen och Arbetsförmedlingen ansvarar nu för gruppens etablering på arbetsmarknaden enligt "lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare". Den asylrelaterade migrationen har varit på historiskt höga nivåer sedan mitten av 2000-talet och fram till slutet av 2010-talet.

siffrorna i stort sett kastats om till 27 respektive 63 procent.²³ Även bland övriga två undergrupper av inskrivna arbetslösa med svag konkurrensförmåga har andelen utomeuropeiskt födda ökat, men är i båda fallen betydligt mindre.²⁴ Införandet av den så kallade rehabiliteringskedjan i slutet av 2000-talet har också påverkat sammansättningen av de inskrivna med svag konkurrensförmåga. Den introducerade prövningar av arbetsförmågan hos sjukförsäkrade som medförde ett inflöde av inskrivna arbetslösa från Försäkringskassan. Det gäller i första hand undergruppen inskrivna med en funktionsnedsättning, som fortsatte att öka kraftigt några år efter reformen.²⁵ Sedan slutet av 2013 sticker dock undergruppen ut med en långsiktigt minskande trend.

Det senaste årets utveckling för inskrivna arbetslösa med svag konkurrensförmåga sticker ut mot utvecklingen vid tidigare konjunktur nedgångar. Antalet inskrivna arbetslösa med svag konkurrensförmåga toppade 2017 för att drygt tre år senare nå en ny högstanivå efter pandemins utbrott. Redan före pandemin inleddes däremot en vändning nedåt som, efter en topp under pandemin, fortsatte fram till i somras. I juli uppgick antalet inskrivna arbetslösa med svag konkurrensförmåga till 239 000 personer, den lägsta nivån sedan slutet av 2012. Därefter har antalet ökat i likhet med övriga inskrivna arbetslösa, som började öka redan sommaren 2022. Att ökningen för inskrivna arbetslösa med svag konkurrensförmåga börjat så långt efter övriga

²³ Det är värt att notera att det samtidigt skett en likartad förändring men mellan könen bland de inskrivna arbetslösa med förgymnasial utbildning som är utomeuropeiskt födda. I juni 2008 var 55 procent män inom den gruppen medan kvinnorna nu är i majoritet (53 procent, november i år).

²⁴ Under perioden juni 2008–november 2023 ökade andelen utomeuropeiskt födda bland inskrivna arbetslösa som är 55 år eller äldre från 8 till 35 procent. Enligt samma jämförelse ökade andelen utomeuropeiskt födda bland inskrivna arbetslösa med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga från 11 till 26 procent.

²⁵ Rehabiliteringskedjan infördes vid halvårsskiftet 2008 och, med den, fasta tidpunkter för prövning av arbetsförmågan hos sjukförsäkrade. Det medförde i praktiken ett flöde av individer från januari 2010 som skrevs ut från Försäkringskassan och skrevs in hos Arbetsförmedlingen. Samtidigt introducerades det arbetsmarknadspolitiska programmet Arbetslivsintroduktion i syfte att arbeta med den gruppen.

inskrivna är anmärkningsvärt. Vid de senaste vändningarna av antalet inskrivna arbetslösa inför förestående konjunkturnedgångar (2008, 2011 och 2018) har antalet inskrivna arbetslösa med svag konkurrensförmåga börjat öka i stort sett samtidigt som övriga inskrivna arbetslösa. Den sena vändningen beror sannolikt på att utrikesfödda i mycket stor utsträckning kommit ut i arbete de senaste åren.²⁶ De senaste månadernas ökning av inskrivna arbetslösa med svag konkurrensförmåga är bred och gäller alla undergrupper. Främst förklaras ökningen av grupperna utomeuropeiskt födda och de med förgymnasial utbildning, två gruppstillhörigheter som ofta sammanfaller i en och samma person. Det är också två grupper som är mer konjunkturkänsliga än åtminstone undergruppen inskrivna med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.²⁷

5.8 Arbetslösa med kort utbildning ökar igen

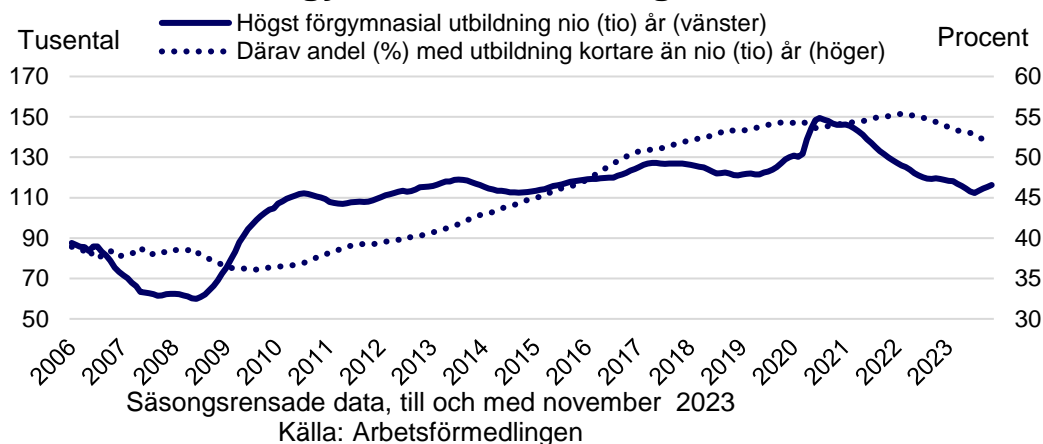
Den asylrelaterade invandringen under 2010-talet har främst gällt personer med eftergymnasial och i synnerhet förgymnasial utbildning. Det har påverkat arbetsmarknaden och gjort att de inskrivna arbetslösa med kort utbildning ökat mycket sedan lägstnivån från juni 2008. Då var det 57 000 av de inskrivna arbetslösa som högst hade en förgymnasial utbildning, eller 28 procent av alla inskrivna arbetslösa. I november i år var siffran 116 000 personer, alltså mer än en dubbling och motsvarande 34 procent av alla inskrivna arbetslösa. Ökningen förklaras av tillskottet av den utrikes födda delen av befolkningen och särskilt de utomeuropeiskt födda, som står bakom i stort sett hela ökningen av inskrivna arbetslösa med högst förgymnasial utbildning. Under samma period har gruppen inskrivna arbetslösa som är inrikes födda med förgymnasial utbildning minskat med 2 000 personer (- 7 procent).²⁸

²⁶ Sysselsättningsgraden bland utrikesfödda har ökat med nästan tio procentenheter sedan början av 2020. En förklaring är att flyktingar och deras anhöriga kommer ut i arbete snabbare. För dem som invandrade 2007 tog det över åtta år innan hälften hade en sysselsättning. Den tiden har minskat för grupperna som invandrade 2011 och 2015 och för dem som invandrade 2019 pekar trenden mot att det har tagit tre år innan hälften hade en sysselsättning. Se Häkkinen Skans, Iida och Pernilla Wasén, "Arbetskraften, sysselsättningen och förändringar i befolkningens sammansättning", *Ekonomisk kommentar 6 (2023)*, Riksbanken, s. 5–7.

²⁷ Som tidigare diagram visar har gruppen "övriga inskrivna arbetslösa" en stark koppling till konjunktursvängningarna i ekonomin. Korrelationen mellan den gruppen och undergrupperna av inskrivna arbetslösa med svag konkurrensförmåga är starkast för de med högst förgymnasial utbildning (0,99) och de som är utomeuropeiskt födda (0,98). Korrelationen är något lägre för inskrivna arbetslösa i åldern 55-65 år (0,96) och klart lägre för de med en funktionsnedsättning (0,69). Talen gäller maj 2017–november 2023, efter att den långsiktigt ökande trenden för de två första undergrupperna vänt. För perioden januari 2006–november 2023 är korrelationen 0,98; 0,91; 0,91 respektive 0,79.

²⁸ Se "Arbetsmarknaden för kortutbildade", *Arbetsförmedlingen analys 9 (2022)*, Arbetsförmedlingen, för en mer detaljerad studie av arbetsmarknaden för kortutbildade.

Inskrivna arbetslösa 16-65 år, som saknar gymnasial utbildning

Migrationen tillsammans med en långsiktig trend med minskad andel förgymnasialt utbildade bland den inrikes födda delen av befolkningen har förändrat sammansättningen av de inskrivna arbetslösa med kort utbildning. I juni 2008 var sex av tio inskrivna arbetslösa med förgymnasial utbildning födda i Sverige och i november i år var andelen nere i 28 procent. De inskrivna arbetslösa som är utomeuropeiskt födda ökade samtidigt sin andel från 26 till 63 procent. Under samma, drygt femtonåriga period har den relativa arbetslösheten för hela gruppen inskrivna arbetslösa med förgymnasial utbildning dubblerats, från 10 till 20 procent av arbetskraften. Det visar att gruppen fått svårare att konkurrera om jobben och kan jämföras med den relativa arbetslösheten för inskrivna arbetslösa med gymnasieutbildning. Den senare gruppens arbetslöshetsnivå låg på 5,3 procent i november, marginellt högre än juni 2008 (5,0 procent).

Jämförelsen mellan förgymnasialt och gymnasialt utbildade inskrivna arbetslösa innebär dock i stor utsträckning en jämförelse mellan inrikes och utomeuropeiskt födda. Inskrivna arbetslösa med gymnasial utbildning är nämligen den enda av tre utbildningsnivåer där Sverige är den dominerande födelseregionen. I november i år var 59 procent av de gymnasialt utbildade inskrivna arbetslösa inrikes födda, jämfört med 27 procent bland de förgymnasialt utbildade och 44 procent bland de eftergymnasialt utbildade. Bland de tre utbildningsnivåerna är de utomeuropeiskt födda endast i majoritet bland de förgymnasialt utbildade (63 procent). De utomeuropeiskt födda är en grupp som jämfört med övriga utrikes födda varit kortare tid i Sverige, varav en stor andel har förgymnasial utbildning som är kortare än nio år. Men även med hänsyn tagen till födelseregion för de förgymnasialt utbildade inskrivna arbetslösa är arbetslöshetsnivåerna betydligt högre jämfört med de som har en gymnasieutbildning. I november i år var den relativa arbetslösheten bland inskrivna arbetslösa med förgymnasial utbildning 10 procent för inrikes födda och 39 procent för utomeuropeiskt födda. I båda fallen är det stor skillnad mot motsvarande födelseregion med gymnasial utbildning, 4 respektive 14 procent.

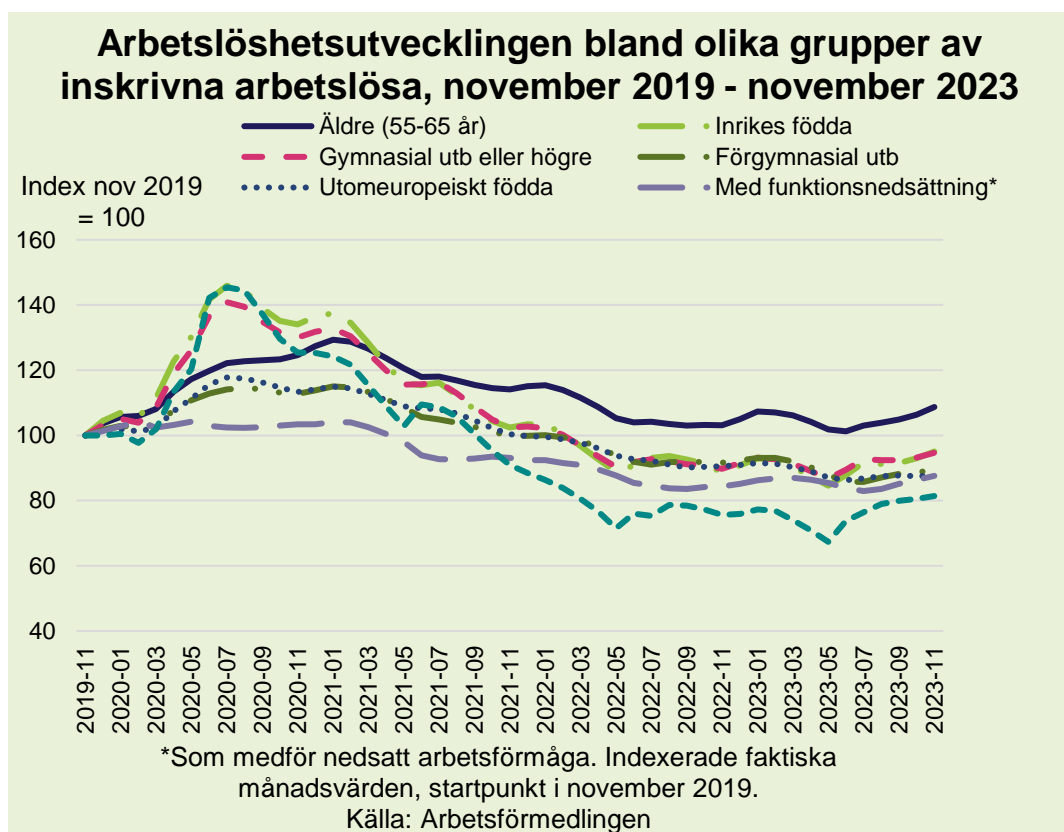
Den relativa arbetslösheten för hela gruppen inskrivna arbetslösa med förgymnasial utbildning har däremot visat en tydligt minskande trend sedan toppnivån på 25 procent, från sensommaren 2020, och var i november nere på 20 procent. Den

minskande trenden har dessutom pågått under en längre tid för både inrikes och utomeuropeiskt födda. Det gäller i viss utsträckning för inrikes födda, som nådde en högstanivå på 13 procent efter finanskrisen (januari 2011). Men i synnerhet gäller det utomeuropeiskt födda, där som mest nästan sex av tio personer av arbetskraften var inskrivna arbetslösa i samband med den rekordhöga invandringen kring mitten av 2010-talet (56 procent december 2016). Sedan slutet av sommaren i år ökar åter antalet arbetslösa med kort utbildning. Liksom för det totala antalet inskrivna arbetslösa är Arbetsförmedlingens bedömning att den ökande trenden fortsätter hela nästa år för att nå en topp under det första kvartalet 2025. Ökningen för de arbetslösa med kort utbildning förväntas vara något mer begränsad jämfört med det totala antalet inskrivna arbetslösa.

Fördjupning: Arbetslöshetsutvecklingen i olika grupper av inskrivna arbetslösa före och efter pandemin

Arbetslösheten ökade snabbt och brett under inledningen av pandemin och nådde sin topp i juli 2020 på totalt 478 000 inskrivna arbetslösa. Det hastigt försämrade arbetsmarknadsläget fick arbetslösheten att stiga markant bland unga, inrikes födda samt personer med minst en gymnasial utbildning. Med andra ord var det framför allt ungdomar samt grupper med relativt fast förankring på arbetsmarknaden som gick från arbete till arbetslöshet i en högre utsträckning än vanligt. Detta i samband med att efterfrågan på arbetskraft tvärbromsade på inom vissa områden, framför allt inom kontaktnära branscher såsom handel, hotell och restaurang. Arbetslösheten för inrikes födda och personer med minst gymnasial utbildning var på en betydligt lägre nivå även före pandemin jämfört med många andra grupper, varpå ökningen blev mer påtaglig.

Därefter återhämtade sig arbetsmarknaden i rask takt och arbetslösheten sjönk till följd av de återrekryteringarna som följde. Arbetslösheten minskade bland samtliga inskrivna arbetslösa, men mest bland unga, inrikes födda och personer med minst en gymnasial utbildning. Denna utveckling åskådliggörs i diagrammet nedan, där utgångspunkten utgörs av arbetslöshetsnivån för respektive grupp i november 2019, dvs före pandemiutbrottet, och utvecklingen fram tills nu.

En tydlig skillnad går att notera i utvecklingen för unga jämfört med äldre inskrivna arbetslösa, där antalet arbetslösa ungdomar ökade snabbt i början av pandemin, men även minskade snabbt under återhämtningen därefter. Arbetslösheten för äldre ökade i en betydligt långsammare takt inledningsvis och har därefter haft en sämre utveckling. Äldre är den enda av grupperna som nu ligger på en högre arbetslöshetsnivå än innan pandemin i relation till sitt index. I den nuvarande försvagningen av arbetsmarknaden har uppgången återigen varit särskilt tydlig bland unga inskrivna arbetslösa efter den lägsta nivån i maj i år. Det följer även ett normalt konjunkturförlopp där unga ofta drabbas av en vikande efterfrågan i ett tidigt skede. Gruppen med högst förgymnasial utbildning följer utvecklingen för utomeuropeiskt födda väl då många ingår i båda dessa grupper. Omvänt följer utvecklingen för inrikes födda inskrivna (som har jämförelsevis hög utbildningsnivå) gruppen med minst en gymnasial utbildning.

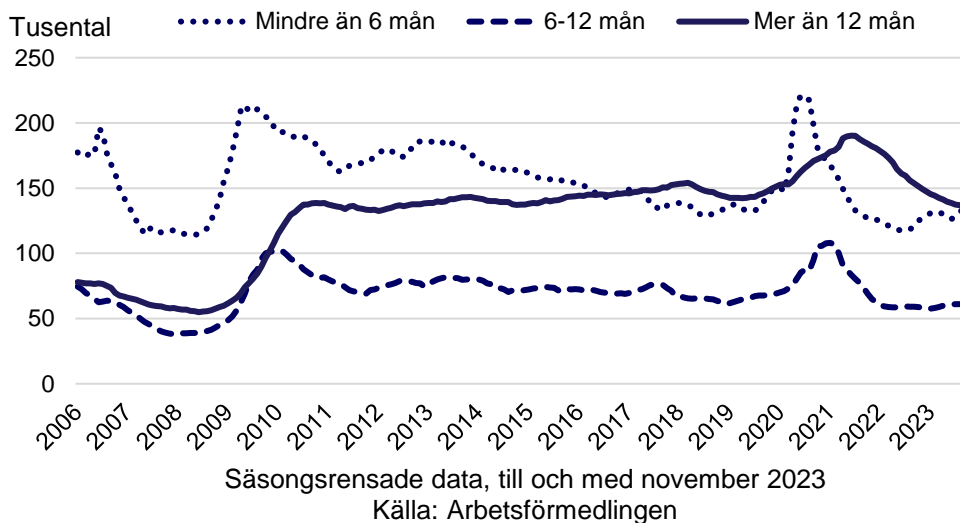
På samma sätt som arbetslösheten initialt ökade mest bland unga, inrikes födda och personer med minst gymnasial utbildning under pandemin, är det bland dessa grupper förändringen är som tydligast nu när konjunktur nedgången får arbetsmarknaden att försvagas på nytt. Dessa grupper har dock i genomsnitt en starkare position på arbetsmarknaden till skillnad från jämförelsegrupperna som i större utsträckning tenderar att fastna i längre tider i arbetslöshet. Därtill är även arbetslösheten totalt sett väsentligt mycket lägre bland inrikes födda och personer med gymnasial utbildning jämfört med utrikes födda och gruppen med förgymnasial utbildning. Dessa skillnader har varit bestående över tid, oavsett hur konjunkturen har utvecklats.

5.9 Historiskt hög andel med mycket långa tider utan arbete

Diagrammet nedan visar att uppgången i arbetslösheten efter finanskrisen upprätthållits av ett stort antal arbetslösa som varit inskrivna arbetslösa i minst tolv månader. Gruppen med arbetslösa som varit inskrivna arbetslösa mindre än sex månader var som högst 2009 och har därefter visat en minskande trend, med undantag för en topp under pandemin. En liknande men framskjuten utveckling noteras för gruppen som varit arbetslösa 6–12 månader. De inskrivna arbetslösa som varit utan arbete i mer än tolv månader är de som Arbetsförmedlingen benämner långtidsarbetslösa. Gruppen har efter den starka ökning som noterades i slutet av 2010 istället visat en svagt ökande trend under större delen av 2010-talet.

Sammantaget tyder utvecklingen på att arbetslöshetsperioder på tolv eller fler månader fångar något av en brytpunkt, där inskrivna arbetslösa med längre tider utan arbete har betydligt större svårigheter att bryta perioder av arbetslöshet. Långa perioder av arbetslöshet kan bero på att konjunkturen är svag eller på att individens kompetensprofil också har svårt att konkurrera på arbetsmarknaden när ekonomin är i balans eller högkonjunktur. Migrationen under 2010-talet har inneburit att antalet inskrivna arbetslösa med kort utbildning och kort tid i Sverige ökat. Det är två viktiga orsaker till att antalet långtidsarbetslösa hållit sig kvar på historiskt höga nivåer. Långa tider utan arbete är problematiskt eftersom tiden i sig kan försämra möjligheterna att bryta arbetslösheten. Det kan bero på att vissa kompetenser hos individen försämras med tiden men, oavsett den utvecklingen, också på att lång arbetslöshetstid kan tolkas som ett negativt tecken av arbetsgivaren.

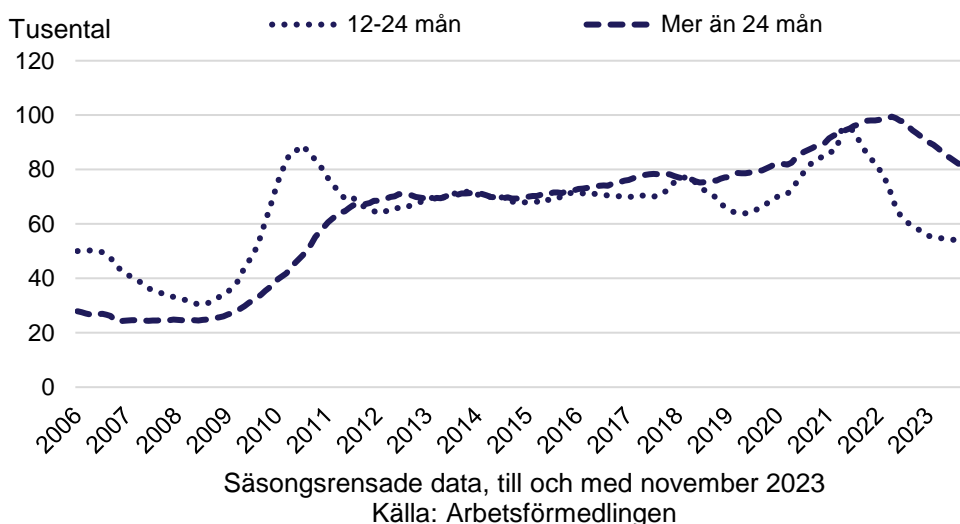
Inskrivna arbetslösa 16-65 år, tid utan arbete

Om man även delar upp gruppen långtidsarbetslösa i tid utan arbete framträder på senare år en annan möjlig brytpunkt. Gruppen inskrivna arbetslösa som varit utan arbete i mer än 24 månader var länge i minoritet bland de långtidsarbetslösa. Under 2011 blev gruppen jämnstor med de som varit inskrivna arbetslösa 12-24 månader och från 2016 märks en trend där dess andel fortsatt att öka. Andelen av de långtidsarbetslösa som varit utan arbete i mer än 24 månader nådde en rekordnivå

på 62 procent i februari i år men har sjunkit något efter det, i takt med att arbetsmarknaden försvagats och antalet nyinskrivna arbetslösa ökat. De senaste årens utveckling visar dels en positiv, dels en oroande utveckling. Antalet långtidsarbetslösa som varit utan arbete i 12-24 månader visar sedan några år tillbaka ett trendbrott med långsiktigt minskat antal inskrivna, med nivåer i år som är de lägsta sedan slutet av 2009. Den oroväckande utvecklingen är att de som inte kommer ut i arbete inom två år tenderar att fastna i mycket långa arbetslöshetstider. Den gruppens andel av de långtidsarbetslösa har aldrig varit så stor som det senaste året. Det betyder att även om 138 000 var långtidsarbetslösa både i november 2023 och till exempel september 2010 så är de två perioderna inte direkt jämförbara. Gruppen inskrivna arbetslösa som varit utan arbete i mer än 24 månader har stått för drygt sex av tio långtidsarbetslösa i år medan de motsvarade mindre än fyra av tio långtidsarbetslösa 2010. Oavsett orsak till den ändrade sammansättningen tyder det på att gruppen långtidsarbetslösa idag är i större behov av olika typer av stöd och insatser för att kunna komma ut i arbete.

Inskrivna arbetslösa 16-65 år, tid utan arbete

Minskningen av antalet långtidsarbetslösa har dämpats successivt sedan förra året och nästa år förväntas antalet öka. Till skillnad mot Arbetsförmedlingens prognos för det totala antalet inskrivna arbetslösa når inte antalet långtidsarbetslösa en topp i början av 2025 utan fortsätter att öka hela det året också. Den utdragna ökningen innebär att antalet långtidsarbetslösa i slutet av 2025 kommer upp i nivåer i närheten av de som gällde i början av 2020, innan pandemin började få genomslag på arbetsmarknaden. Men redan nu befinner sig antalet inskrivna arbetslösa som varit arbetslösa i mer än 24 månader på historiskt höga nivåer. Det innebär att det idag finns många inskrivna arbetslösa som riskerar att samla på sig mycket långa arbetslöshetstider under prognosperioden.

6. Utmaningar på arbetsmarknaden

Svensk ekonomi bedöms vara i en lågkonjunktur under prognosperioden som sträcker sig till och med 2025. Den svagare tillväxten medför en vikande efterfrågan, svag sysselsättningstillväxt och ökande arbetslöshet, vilket innebär utmaningar på arbetsmarknaden. De som redan tidigare hade svårt att etablera sig får det svårare och långtidsarbetslösheten väntas öka. Utmaningarna att hantera obalanserna på arbetsmarknaden bedöms därmed bestå under prognosperioden.

6.1 Fler långtidsarbetslösa

I takt med att arbetslösheten väntas öka under prognosperioden bedöms även antalet långtidsarbetslösa stiga. Vid slutet av 2025 bedöms antalet långtidsarbetslösa ha ökat till omkring 150 000 personer, jämfört med 138 000 i november 2023. Antalet långtidsarbetslösa riskerar att stabiliseras på den höga nivån under en längre tid. Ökningen bedöms främst ske bland inskrivna arbetslösa med svag konkurrensförmåga, exempelvis personer med kort utbildning. Nästan 85 procent av de långtidsarbetslösa bedöms ha en svagare ställning på arbetsmarknaden. Utmaningarna är särskilt stora för arbetslösa som varit utan arbete i två år eller mer. Inom den gruppen bedöms närmare nio av tio ha en svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden.

Många inskrivna arbetslösa saknar de kompetenser som arbetsgivarna efterfrågar. Denna grupp av arbetslösa, framför allt de med kort utbildning, riskerar att få en ännu svårare situation när arbetsmarknaden försvagas. Arbetsförmedlingen har under flera år haft ett uppdrag att öka övergångarna till reguljär utbildning som en väg till arbete. För många långtidsarbetslösa är utbildning inom det reguljära utbildningsväsendet helt avgörande för att de ska bli anställningsbara och kunna konkurrera om jobben. I slutet av oktober 2023 beslutade regeringen att utöka möjligheten för arbetssökande som läser svenska för invandrare (sfi) att ta del av reguljära studier. Detta genom att möjliggöra för deltagare inom Arbetsförmedlingens jobb- och utvecklingsgarantin att studera sfi under ett år och sedan fortsätta studera, främst inom komvux på grundläggande eller gymnasial nivå, som insats under ytterligare ett år.

Många som står längre ifrån arbetsmarknaden behöver också gå till olika former av subventionerade anställningar. Forskningen har visat att subventionerade anställningar generellt är den mest effektiva insatsen för att bryta långtidsarbetslöshet.²⁹ Genom dessa erhålls exempelvis arbetslivserfarenhet, språkträning och nätverk vilket förbättrar chanserna på arbetsmarknaden. Att öka antalet deltagare i subventionerade anställningar är en särskilt avgörande del i en effektiv mix av insatser för de som står långt ifrån arbetsmarknaden. Subventionerade anställningar kan även ge effekter i påföljande led där effekten kan mätas som en progression, det vill säga ett stegvist närmande mot

²⁹ Se exempelvis rapporten *Arbetsmarknadsetablering av nyanlända lågutbildade flyktingar*, IFAU 2020:21.

arbetsmarknaden.³⁰ För många kan det ta lång tid att varaktigt etableras på arbetsmarknaden. Ett intensivt matchningsarbete är resurskrävande men kan ge positiva effekter på sikt, inte minst för utrikes födda kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden.³¹

Arbetsförmedlingen fick i februari 2022 ett uppdrag från regeringen att analysera och redovisa behov hos arbetssökande som står särskilt långt ifrån arbetsmarknaden³² och att minska långtidsarbetslösheten³³. Det senare uppdraget omfattar bland annat att från och med 2023 förstärka stödet till personer som är långtidsarbetslösa, särskilt i områden med socioekonomiska utmaningar. Uppdraget innebär att möjliggöra för fler bokade möten med arbetssökande, fler personalintensiva insatser, ökad beslutskapacitet, ökad fysisk lokal närvaro och tillgänglighet samt stärkt samordning kring individ och operativa samverkansinsatser där egen personal utför det fördjupade stödet. Uppdraget är komplext, brett och berör många delar av Arbetsförmedlingens verksamhet. I den första åiterrapporten redogörs för de aktiviteter som prioriteras under 2023 i syfte att minska antalet långtidsarbetslösa.³⁴ Syftet med att prioritera dessa aktiviteter är att förstärka myndighetens övergripande arbete för att minska långtidsarbetslösheten genom att sätta extra fokus på insatser och områden som forskning och evidens visar har effekt och som myndigheten bedömer har förutsättningar att realiseras under 2023. De beslutade aktiviteterna kommer följas upp inom ramen för Arbetsförmedlingens verksamhetsplanering och kommer att kompletteras allt eftersom uppdraget fortskrider. Myndigheten ser samtidigt ett behov av att peka på att uppdragets realiserbarhet beror på ekonomiska förutsättningar.

Arbetet med att minska långtidsarbetslösheten behöver bedrivas inom många olika politikområden och tillsammans av flera olika aktörer. Arbetsförmedlingen har en central roll i arbetet med att förhindra och bryta långtidsarbetslöshet men kommer inte att klara utmaningen på egen hand med verktygen inom den statliga arbetsmarknadspolitiken. Även kommunerna, Försäkringskassan, aktörer inom idéburen sektor samt arbetsgivarna har en viktig roll. Långtidsarbetslösheten påverkas även av den ekonomiska politiken och den generella efterfrågan i ekonomin.

6.2 Ökade obalanser i kombination med fortsatt kompetensbrist

Arbetsförmedlingens enkätundersökning visar att svårigheterna att rekrytera rätt kompetens har varit stora under lång tid. I den konjunkturförsvagning som nu råder med ökande arbetslöshet som följd har bristen på arbetskraft minskat något men är fortsatt på höga nivåer vilket bedöms bestå under prognosperioden. Lågkonjunkturen

³⁰ Läs mer i rapporten *Att studera progression - en kartläggning av vägen genom insatser till arbete*, Arbetsförmedlingen analys 2022:12.

³¹ Läs mer i artikeln *Matchningsinsatser för arbetssökande med svag ställning på arbetsmarknaden*, Nationalekonomiska föreningens tidskrift Ekonomisk Debatt nr 5 2023.

³² Uppdrag till Arbetsförmedlingen att analysera och redovisa behov hos långtidsarbetslösa som står särskilt långt ifrån arbetsmarknaden. A2022/00331.

³³ Uppdrag till Arbetsförmedlingen att minska långtidsarbetslösheten. A2022/00330.

³⁴ Läs mer i *Uppdrag att minska långtidsarbetslösheten*. Af-2022/0104 2982. Aktiviteterna är: • Arbetssökandes planering, Fysiska möten som bidrar till likvärdig service, Matchning från dag 1 i socioekonomiskt utsatta områden, Behovsprövat stöd, Samstart 2.0, Ökat antalet platser på SIUS-programmet.

bedöms leda till att de strukturella problemen med obalanser på arbetsmarknaden riskerar att fördjupas.

På sikt kommer det oavsett konjunkturläge att finnas en stor efterfrågan på utbildad arbetskraft, vilket bland annat drivs av en förändrad demografi med framför allt fler äldre i befolkningen. Det medför ett fortsatt stort behov av personal inom offentlig verksamhet, exempelvis inom vård och omsorg. Samtidigt bidrar den fortsatta strukturomvandlingen till att det kommer finnas ett stort behov av kompetenser inom teknik, data och it. För att minska obalanserna på arbetsmarknaden framöver behöver tillgången på efterfrågade kompetenser öka för att motsvara de kompetenskrav som finns på arbetsmarknaden. Det blir därför centralt att underlätta samt att motivera och vägleda fler till utbildning som leder till arbete. Mer flexibla möjligheter för utbildning, omställning och kompetensutveckling är därför nödvändiga.

Det kan också krävas utbildning och omställning för personer som blir arbetslösa till följd av förändrade kompetenskrav som den pågående strukturomvandlingen medför. Dessa personer kan behöva ställa om genom att byta yrke eller bransch. För andra kan det handla om att geografiskt bredda sitt sökområde till områden på arbetsmarknaden där utbudet inte är tillräckligt för att tillgodose efterfrågan. En fullföljd gymnasieutbildning är dock fortsatt den enskilt viktigaste faktorn för att varaktigt etablera sig på svensk arbetsmarknad. Det visar sig bland annat genom att personer som saknar gymnasial utbildning är överrepresenterade bland de inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen. De som lämnat för arbete under återhämtningen de senaste åren efter pandemin är framför allt personer med minst en gymnasial utbildning. Regeringens satsning på fler utbildningsplatser inom vuxenutbildning, folkhögskola samt universitet och högskola är strategiskt viktig för att underlätta kompetensförsörjningen på sikt. Dessa utbildningsplatser skapar bättre förutsättningar för att fler arbetslösa ska kunna vidareutbilda sig, vilket kan ge betydelsefulla tillskott av efterfrågad arbetskraft under de närmaste åren.

Även arbetsmarknadsutbildning är ett viktigt verktyg för att motverka bristen på arbetskraft och säkra kompetensförsörjningen på lång sikt. Arbetsförmedlingen har i flera delrapporter beskrivit den komplexitet och sammanhang som arbetsmarknadsutbildningen befinner sig i.³⁵ Forskning har visat att arbetsmarknadsutbildning är en effektiv arbetsmarknadspolitisk insats, inte minst för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden.³⁶

Arbetsförmedlingen har även ett uppdrag i regleringsbrevet för 2023 att fortsätta stärka och utveckla sitt arbete med arbetsmarknadspolitiska insatser och arbetsgivarkontakter i syfte att bidra till en förbättrad och mer effektiv kompetensförsörjning för arbetsgivare som är i behov av att rekrytera arbetskraft. I uppdraget ingår åtgärder för att förbättra den yrkesmässiga och geografiska rörligheten bland arbetssökande utifrån kompetensförsörjningsbehov hos

³⁵ Återrapport *En effektiv, strategisk och jämställd arbetsmarknadsutbildning* Af-2021/0002 9540 samt Af-2022/0074 3954.

³⁶ *Effekter av tre arbetsmarknadspolitiska program 2010-2020*, Arbetsförmedlingen analys 2023:2, Af-2023/0003 2435

arbetsgivare. Arbetsgivarkontakter är också viktiga för att Arbetsförmedlingen ska kunna bedriva en effektiv matchning och för att få till stånd fler arbetsinriktade insatser för arbetssökande. Arbetsförmedlingen ska utveckla och förbättra arbetsgivarkontakter och vidta andra nödvändiga åtgärder, i myndighetens egen regi liksom vid behov hos leverantörer, för att öka antalet deltagare i arbetspraktik, arbetsmarknadsutbildning, lönebidrag samt subventionerade anställningar. Arbetsförmedlingen ska också särskilt utveckla arbetsgivarkontakter för att stödja de arbetssökande som står långt ifrån arbetsmarknaden. Ett fortsatt högt antal deltagare i matchningstjänster kan också bidra till fler kontakter med arbetsgivare och bättre möta arbetsgivares kompetensförsörjningsbehov.³⁷ Ett nära samarbete med arbetsgivare är särskilt betydelsefullt för att tillvarata och bygga vidare på kompetensen hos de arbetssökande som står längre ifrån arbetsmarknaden, bland annat genom att öka arbetsgivares intresse för att använda sig av breddad rekrytering.³⁸

Även arbetsgivarna har ett stort ansvar för att bidra till att underlätta den långsiktiga kompetensförsörjningen. Det kan bland annat handla om att förbättra arbetsvillkoren för att kunna behålla befintlig personal och attrahera fler personer till utbildningar kopplade till efterfrågade kompetenser. Men det kan också handla om att se över vilka kompetenser som verksamheten faktiskt är i behov av samt att förhålla sig flexibelt till krav på erfarenhet eller utbildning vid rekrytering där så är möjligt. Arbetsgivare behöver också erbjuda kontinuerlig kompetensutveckling för att främja möjligheterna till livslångt lärande.

6.3 Avslutande kommentarer

Sammanfattningsvis står arbetsmarknaden inför stora utmaningar de kommande åren med risk för ökande långtidsarbetslöshet och fortsatta svårigheter med kompetensförsörjning. För att mildra de senare behöver tillgången på efterfrågade kompetenser öka för att motsvara de kompetenskrav som finns på arbetsmarknaden. Det blir därför centralt att underlätta samt att motivera och vägleda fler till utbildning som leder till arbete. Mer flexibla möjligheter för utbildning, omställning och kompetensutveckling är därför nödvändiga. Det ska dock noteras att en stor del av de långtidsarbetslösa har en kort utbildningsbakgrund. För dem kan det vara en lång väg till ett arbete och det kan behövas en kedja av insatser som gradvis höjer anställningsbarheten. Det krävs en bredd av insatser och för vissa individer ett fördjupat stöd. De som är inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen är en heterogen grupp och det är ett komplext uppdrag att prioritera mellan olika grupper och olika behov. För att motverka ett ökat inflöde i långtidsarbetslöshet handlar det i stor uträkning om att sätta in rätt insats i rätt tid. Därför är det viktigt att Arbetsförmedlingen ges förutsättningar för att ha beredskap för en sämre utveckling och en större ökning av antalet arbetslösa än vad som bedöms i denna prognos.

³⁷ *Kompetensförsörjning, arbetsgivarkontakter och arbetsinriktade insatser – återrappport 13 oktober 2023.* Arbetsförmedlingen Af-2023/0025 6765.

³⁸ Breddad rekrytering innebär att arbetsgivare eftersöker kandidater utanför den vedertagna rekryteringsbasen för kompetensförsörjning av verksamheten. Det innebär att söka i andra urvalsgrupper med annan kompetens och erfarenhet än den man normalt rekryterar från samt utifrån andra normer.

7. Bilagor

Bilaga 1. Nyckeltalstabell

	Utfall 2022	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Arbetskraft (15-74 år)*	5 620	1,8	0,0	0,4
Sysselsatta (15-74 år)*	5 199	1,6	-0,6	0,4
Arbetslöshet (15-74 år)**	7,5	7,7	8,3	8,3
Inskrivna arbetslösa (16-65 år)***	342	333	354	355

Källa: SCB (AKU) och Arbetsförmedlingen

* procentuell förändring, ** procent, *** tusental (Arbetsförmedlingen)

Bilaga 2. Arbetsförmedlingens prognoser

Syfte

Arbetsförmedlingens prognosarbete har som huvudsyfte att ge kunskap om läget och framtidsutsikterna på arbetsmarknaden. Det ska på så sätt stödja arbetet med att vägleda arbetssökande mot utbildning eller matcha dem mot arbetsgivarnas rekryteringsbehov. Prognosresultaten är också ett viktigt underlag för att planera Arbetsförmedlingens verksamhet. Det övergripande syftet är att bidra till att skapa goda förutsättningar för en välfungerande arbetsmarknad.

Ny insamlingsmetod sedan 2020

Arbetsförmedlingen genomgår stora förändringar till följd av myndighetens förändrade uppdrag i samband med reformeringen. Arbetsförmedlingen genomförde som en följd av det en ny insamlingsmetod för undersökningarna från och med våren 2020. Myndigheten har gått från den tidigare metoden där arbetsförmedlare intervjuade arbetsgivare till att i stället, med hjälp av Statistiska centralbyrån (SCB), skicka ut webbenkäter till arbetsställen. Prognosundersökningens svarsfrekvens var betydligt högre när den baserades på en intervjuundersökning, då den uppgick till runt 80 procent. Svarsfrekvenserna sjönk drastiskt i och med den nya insamlingsmetoden och resultaten sedan 2020 är därför behäftade med större osäkerhet.

Metod och undersökningens genomförande

Arbetsförmedlingens prognoser baseras på webbenkäter som skickats till ett stort antal privata och offentliga arbetsgivare. Frågorna handlar bland annat om arbetsgivarnas bedömning om efterfrågan på deras varor och tjänster. Vidare ställs frågor om företagets kapacitetsutnyttjande, antal anställda, rekryteringsbehov, arbetskraftsbrist samt löneutveckling. På motsvarande sätt får de offentliga arbetsgivarna frågor om utvecklingen av sin verksamhet samt om eventuell övertalighet. Uppgifterna inhämtas under sekretesskydd enligt SFS 2009:400 (Offentlighets- och sekretesslagen) 28 kap 12§. Arbetsgivarna har ingen juridiskt bindande skyldighet att delta i Arbetsförmedlingens undersökning. Enkätresultaten är grundläggande för prognosarbetet.

Urvalsdesign

Underlaget utgörs av Statistiska centralbyråns (SCB:s) företagsdatabas (FDB), där ramobjektet är aktiva arbetsställen enligt SAMU-systemets novembermätning med minst fem anställda. Urvalet används till två prognosomgångar. Urvalet är uppdelat i privata och offentliga arbetsgivare och totalt dras cirka 14 000 respektive 2 500 arbetsställen.³⁹ Det privata urvalet är stratifierat utifrån 21 regioner, fem storleksklasser och nio grupper för näringsgrenar, enligt tabellen nedan. Det ger totalt 945 möjliga stratum. Urvalet av offentliga arbetsgivare är stratifierat utifrån sex

³⁹ Fram till hösten 2020 har det offentliga urvalet totalundersökts med utgångspunkt i Arbetsförmedlingens kartläggning av den offentliga verksamheten i Sveriges regioner och kommuner. Därefter har det offentliga urvalet dragits enligt liknande urvalsdesign som gäller för det privata urvalet.

storleksklasser och 21 regioner, vilket ger totalt 126 möjliga stratum. I varje stratum dras ett obundet slumpmässigt urval (OSU) med Neyman-allokering utifrån antalet anställda.

Näringsgrenstratifiering	SNI 2007
Jord- och skogsbruk (A)	1-03
Industri (B-E)	05-33, 35-39
Byggverksamhet (F)	41-43
Handel (G)	45-47
Transport (H)	49-53
Hotell och restaurang, personliga och kulturella tjänster (I, R och S)	55-56, 90-96
Information och kommunikation (J)	58-63
Finansiell verksamhet och företagstjänster (K-N)	64-82
Utbildning samt vård och omsorg och sociala tjänster (P och Q)	85-88

Svarsfrekvenser

I den aktuella undersökningen samlades svaren in mellan 30 augusti och 27 oktober 2023. Svarsfrekvensen uppgick till 30,7 procent i urvalet av privata arbetsgivare och 31,2 procent i urvalet av offentliga arbetsgivare.

Bilaga 3. Om Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik

Uppgifterna om inskrivna arbetssökande i Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik hämtas ur det operativa förmedlingssystemet. Statistiken över arbetssökande är uppdelad på olika sökandekategorier. Uppgifterna om anmälda platser omfattar rekryteringsbehov som arbetsgivare anmält direkt till Arbetsförmedlingen, främst via självservicesystemet Annonsera Direkt eller som direktöverförda platser. Varselstatistiken avser de driftsinskränkningar som omfattas av Lag (1974:13) om vissa anställningsfrämjande åtgärder, den så kallade främjandelagen.

Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik ska inte förväxlas med den officiella arbetsmarknadsstatistiken som tillhandahålls av Statistiska centralbyrån (SCB). SCB:s uppgifter om bland annat sysselsättning, arbetslöshet och arbetskraften utgår från månatliga arbetskraftsundersökningar (AKU). Vid jämförelser med statistik från andra länder ska alltid SCB:s officiella arbetsmarknadsstatistik användas. Till följd av olika definitioner och metoder för uppgiftsinsamling redovisar AKU och Arbetsförmedlingens registerbaserade verksamhetsstatistik inte samma antal eller andel arbetslösa. Alla som redovisas som arbetslösa i AKU är inte inskrivna på Arbetsförmedlingen och alla som är inskrivna på Arbetsförmedlingen är inte arbetslösa i AKU. SCB har publicerat flera studier som jämför nivå och sammansättning av arbetslösheten enligt respektive källa.⁴⁰

I denna rapport är analyser och beskrivningar av utvecklingen för arbetssökande som är inskrivna på Arbetsförmedlingen baserade på delgruppen *inskrivna arbetslösa*. Denna grupp utgörs av summan av antalet öppet arbetslösa och antalet sökande i program med aktivitetsstöd. Gruppen inskrivna arbetslösa innehåller de kategorier av arbetssökande som bäst illustrerar den konjunkturrelaterade utvecklingen på arbetsmarknaden.

- *Öppet arbetslösa* är arbetssökande är inskrivna på en arbetsförmedling, är utan arbete, som aktivt söker och omgående kan tillträda ett arbete samt inte deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program.
- *Sökande i program med aktivitetsstöd* deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program där aktivitetsstöd är den sammanfattande benämningen på den ersättning som deltagarna i programmen erhåller.

Inskrivna arbetslösa med svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden

Inskrivna arbetslösa med svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden innefattar följande grupper:

- Inskrivna arbetslösa med högst förgymnasial utbildning
- Inskrivna arbetslösa med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

⁴⁰ Se exempelvis ”Arbetslös – inte samma sak hos SCB och Arbetsförmedlingen”, december 2018.

- Inskrivna arbetslösa som är utomeuropeiskt födda
- Inskrivna arbetslösa i åldrarna 55–65 år

Det är viktigt att understryka att de individuella förutsättningarna skiljer sig åt inom gruppen med svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden. Att tillhöra en eller flera av delgrupperna behöver alltså inte för den enskilde innebära att man har svårt att finna ett arbete. Detta även om gruppen som helhet har en svagare konkurrensförmåga på arbetsmarknaden jämfört med personer som inte tillhör någon av delgrupperna.

Registerbaserad arbetskraft bas för den relativa arbetslösheten

I Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik används en registerbaserad arbetskraft som bas för redovisningen av den relativa arbetslösheten. I den officiella arbetslöshetsstatistiken från SCB relateras däremot arbetslösheten till arbetskraften enligt AKU. SCB:s uppgifter om arbetskraftens storlek har nackdelen att de inte är möjliga att bryta ner på lokal nivå eller på mindre grupper av arbetssökande. Därmed har Arbetsförmedlingen valt att redovisa inskrivna arbetslösa som andel av den registerbaserade arbetskraften.

Den registerbaserade arbetskraften består av två delar:

- Den förvärvsarbetande nattbefolkningen (enligt SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik, RAMS) som består av alla som bor i en kommun och som jobbar i kommunen eller som pendlar till ett jobb i en annan kommun.
- Inskrivna arbetslösa vid Arbetsförmedlingen, det vill säga summan av öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd.

Uppgiften om antalet förvärvsarbetande avser november månad senast tillgängligt år, medan uppgiften om antalet arbetssökande uppdateras varje månad.

Från och med januari 2024 kommer den registerbaserade arbetskraften baseras på BAS, Befolkningens arbetsmarknadsstatus, från SCB. Prognostalen i denna rapport är dock baserade på Rams.

Bilaga 5. Förteckning över fördjupningar

Hösten 2023

- Arbetslöshetsutvecklingen i olika grupper av inskrivna arbetslösa före och efter pandemin

Våren 2023

- Utrikes födda kvinnors situation på arbetsmarknaden
- Internationellt svag tillväxt i Sverige 2023
- Varför är arbetsmarknaden så stark?

Hösten 2022

- Löneökningstakten avgörs i vinterns lönerörelse
- En annorlunda global kris

Våren 2022

- Arbetsförmedlingen nya yrkesprognoser
- Arbetsmarknaden för kortutbildade mellan 25–64 år
- Flyktinginvandring från Ukraina och svensk arbetsmarknad

Hösten 2021

- Bristen på arbetskraft får konsekvenser
- Fler är långtidsarbetslösa längre

Våren 2021

- Äldre som förlorat jobbet under pandemin riskerar att fastna i arbetslöshet
- Fler med stark ställning har hamnat längre ifrån arbetsmarknaden

Hösten 2020

- På längre sikt bedöms bristen på arbetskraft att kvarstå
- Svårare för arbetslösa med svag konkurrensförmåga
- Antalet inskrivna arbetslösa innan pandemin jämfört med finanskrisen 2008

Våren 2020

- De flesta varslade blir inte arbetslösa
- Många långtidsarbetslösa har kort utbildning

Hösten 2019

- Fler deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin
- Neddragning av extratjänster drabbar främst kvinnor

Våren 2019

- Sysselsättningsökningen beroende av utrikes födda
- Utbildningsnivå avgörande för utrikes födda kvinnor
- Progression bland deltagare i etableringen

Rapporten *Arbetsmarknadsutsikterna* publiceras två gånger per år och är en del av Arbetsförmedlingens prognosverksamhet.

På vår webbplats arbetsformedlingen.se/prognoser finns alla våra prognoser samt mer information om vårt prognosarbete.

På vår webbplats finns också *Hitta yrkesprognoser*. Där beskrivs jobbmöjligheterna på kort och på lång sikt för närmare 200 olika yrken.

På vår webbplats finns även *Hitta yrken* som innehåller detaljerade beskrivningar av ett stort antal yrken.

Arbetsförmedlingen
113 99 Stockholm
Telefon 0771-60 00 00
www.arbetsformedlingen.se